

DIGTE I UDVALG

NILS COLLETT VOGT

DIGTE I UDVALG

KRISTIANIA

FORLAGT AF H. ASCHEHOUG & CO. (W. NYGAARD)

1908

DET MALLINGSKE BOGTRYKKERI

INDHOLD

	Side.		Side.
Af „Digte“ (1887).		XII. Blonde Pige —	20
17de Mai (1881)	1	XIII. Og det var en Juninat —	20
Fra Rigsretstiden	2	Strada Roma	22
Jeg er Barn af min Tid	4	Aa Gud ske Lov!	23
Udenfor	5	Straalende Hav!	25
Var jeg blot en Gran —	6	Pan er død.	27
Da J. P. Jacobsen døde	7	Guder og Mennesker	28
Af		Sid ikke i Skyggen —	31
„Fra Vaar til Høst“ (1894).		Første Maidagssang	32
<i>Sange.</i>		Ved Shelleys Grav i Rom.	34
I. Jeg gjemmer en under-		Til en, jeg holder af —	35
sød Drøm —	8	November	37
II. Sindet sødmefyldt — ...	9	Af „Musik og Vaar„ (1896).	
III. Jeg gaar i de zarteste —	10	Maanenat.	40
IV. Og Blomsterne dufter —	11	Knoppen	41
V. I en Kjole himmelblaa.	12	Thi Barn —	42
VI. Ak, mens jeg ødet har —	13	Med en Buket Lilier.	43
VII. Alt var dig —	14	Morgen ved Neapelgolffen.	44
VIII. Og jeg stormer —	15	Februarmorgen ved Golfen ..	44
IX. Der var engang — ...	15	Hvad ved jeg —	45
X. Det er Sommerkvæld —	18	Den sorgfulde	46
XI. Det unge brusende — ..	19	Mai	48

	Side.		Side.
Norsk Landskab.....	50	Af	
Afsted haster Skyerne.....	51	„Septemberbrand“ (1907).	
Til Helge Rode.....	52	Til Maleren Fredrik Collett..	91
Fra Vestre Aker.....	53	Amalie Skram.....	92
Af „Det dyre Brød“ (1900).		Da Alexander Kielland døde	94
Tilegnelse.....	58	Holger Drachmann.....	96
To Mennesker.....	58	Camille Desmoulins i Fængslet	99
Aasmund Olafsen Vinje.....	61	Og han drev Mennesket ud —	100
Henrik Ibsen.....	63	Graamaagen.....	102
Sjøfugl.....	67	Septemberbrand.....	105
Fødseldagsdigt.....	68	Lyng.....	107
Blaaveis.....	72	Indsøen.....	108
Svalerne.....	74	Og Graagaasen flyr —.....	109
Aprilaften.....	76	Jeg I.....	110
Syden — Norden.....	77	II.....	111
St. Hansnat.....	78	Farende Fugle.....	113
Septembersol.....	80	Juninat.....	115
Det dyre Brød.....	81	Sorgens Flamme.....	116
Af „Fra Kristiania“ (1904).		Svaler i Jag.....	118
To Venner.....	84	Slaamaskinens Sang.....	119
Augustaften.....	87	Bølgerne.....	122
Poplerne paa Eidsvolds Plads	89	Visen.....	122
Kristiania.....	91	Epilog.....	123
		Frossen Skog.....	125

Wergelandsstatuens Afsløring.

(17de Mai 1881.)

Men det var den syttende Dag i Mai,
at jeg blev ilddøbt og slagen til Ridder,
stormvakt til Kamp for, hvad Tidens var,
bortført fra Barnekammerets Kvidder.
En Skog af Faner, de bar afsted,
et Tog af Tanker, der vilde med,
en skjælvende Taushed, et Hurra, som smaldt,
en Viften, en Flaggen, et Dække, som faldt —

Da sank jeg i Jubel for Støttens Fod,
da banked min Tinding, da skreg mit Blod,
da bøied mit Sind sig i Ydmyghed mod
det store, jeg ante, men ikke forstod.

Og Vaaren og Solen og alle de Flag,
som brændte og gløded den heldende Dag,
og Løvet saa lysegrønt som mine Haab,
det tonte, det blev til et endeløst Raab.

— Jeg følte, jeg maatte gjøre Skandale.
Saa holdt jeg en himmelstormende Tale.

Men det var Naturen, som holdt den størst:
Vinden, som dansed Springdans med Fjorden,
Himlen, som blaaøiet drev afsted
og smilte til hele Jorden.
Det var, som nogen raabte mit Navn,
lokked mig til sig og tog mig i Favn,
raabte mit Navn og mante
mig mod det store, jeg ante.

Fra Rigsretstiden.

De andre sad paa Kafeer
og diskuterte med stor Bravour,
om Hans Majestæt havde Veto
ifølge Sagens Natur.
Vi yngste sad blot og ventet paa
det lyse, forjættede Tusenaarsrige,
der frem af Bloddamp og Had skulde gaa,
der frem af Drømme og Tvil skulde stige;
thi vilde det komme, som Vaaren kommer
tindrende, brydende gjennem en Sky,
Sol i Øiet og evig ny.
— Du store Gud, for en Sommer!

Vi havde erobret en liden Kafé,
unge, rebelske Studenter fra Aaret,
Gymnasiaster, som tvilte paa alt,
smaa Poeter, som kjendtes paa Haaret.
De talte ei meget; thi for deres Syn
blinked der store, profetiske Lyn.
Og deres Lod var en sulten Mave,
en glødende Sjæl og en skidden Krave.

Først var det ham med det luende Blik,
han, som skrev stærke Sange om Vaaren
samt om den gamle, forlevede Tid,
som han paa Vers bar til Kirkegaarden.
Ak, nu var Digteren noget tilaars,
dog naar han rysted sin graanende Manke,
flammed hans Blik, og da blev hans Haab
atter saa ungdomsranke.

En, som havde lagt Aarerne op
blot for at virke til Gavn for Staten.
Og saa Filosofen, der, sandt for Gud,
havde tænkt Verdenstankerne ud,
en fjerde, som bare tænkte
paa Penge til Middagsmaden.

Men var vi samlet alle en Kvæld,
smaa Poeter og Seminarister,
Gymnasiaster, som tvilte paa alt,
blodrøde Socialister,

da kunde det hænde, vi saa det stige
frem af Gulvet, det nye Rige,
vi hørte Stemmer, der raabte, kaldte,
sang og lovede og fortalte.
Jeg lukked Øinene som beruset:
Nu gaar det store henover Huset!

Jeg er Barn af min Tid.

Ja, jeg er Barn af min Tid,
jeg er et førstefødt Barn af min Tid.
Fra jeg var Gut, har jeg levet dens Liv,
fra jeg blev Mand, har jeg kjæmpet dens Strid.
Jeg er som Elskeren, der i Foragt
vaander sig under sin Elskovs Magt.
Min Tid er min Elskov, dens Aande ombølger mig,
min Tid er min Vaande, dens Billed forfølger mig
Jeg vaagner om Natten: Hvad er det, den vil,
og hvad vil den bruge mig til?

Fra jeg var Gut har den kaldt,
fra jeg var Barn har den ligget og kaldt,
husker, jeg anende kunde fornemme
over mit Hoved dens manende Stemme,
der steg og steg,
bar mig fra Latter og Drømmeleg,
til med et det blev tonende stille.

Der sad jeg tilbage saa blyg og bleg
og spurgte min Mor, hvad det var, den vilde.

Jeg er Barn af min Tid,
jeg er viljeløs Træl af min Tid,
har ikke Frihed og har ikke Fred,
vaander mig under dens rastløse Strid.
Vaagner om Natten. Hvad er det, den vil?
Ja, hvad vil vel Tiden bruge mig til?
Kan ikke sove, den kalder og lokker,
ringer og kimer med Stormveirsklokker.

Udenfor.

Men naar hele Luften ryger,
Vinden hvæser, Sneen fyger,
driver om de store Gaarde,
sidder Godtfolk rundt om Gruen
lunt og varmt der indenfore.
Dobbelt kjærlig er Vorherre,
dobbelt lun og varm er Stuen,
naar en vildsom Tanke vover
sig tilfjelds ved Nattetid,
hvor der kjæmpes Livsens Strid
og hvor Stormen rider over.

Jeg har valgt den bedre Del,
jeg vil baske om derude,
vade op til Knæs i Sneen,
aldrig banke paa de andres
tætte, lyse Vindusrude.
Ulv og Gaupe, Bjørn og Jærv
jager sammen over Sletten.
Bamsen brummer, Tussen tuder,
Stormen slaar mod Godtfolks Ruder,
og jeg staar og tuder efter,
for vi er af samme Ætten.

Var jeg blot en Gran i Skogen —

Det er blevet sent paa Høsten,
Luften dirrer ikke mer,
Luften staar blot taus og ser
paa de ungdomsranke Birke,
der lig gule Altarblus
lyser op i Skogens Kirke.

Naar saa Vinterstormen kommer,
— hele Skogen farer sammen,
og de gule Altarlys
slukkes ud ved første Gys,
Blade fyger om som Gnister,
Luften blegner, Sneen falder, —

er det kun de høie Graner,
der lig store, sorte Faner
suser gjennem Skogens Haller.

Og da driver jeg i Skogen,
og jeg hører Vinden sukke,
slide i de gamle Toppe,
tude om det mørke Fjeld,
som staar lige steilt deroppe.
Og jeg tænker ved mig selv:
Du er intet Tællelys,
som det første Gufs skal slukke!

Var jeg blot en Gran i Skogen,
der, naar Vinterstormen kommer,
— Luften blegner, Sneen falder, —
suser gjennem Skogens Haller
lig en vidt udslagen Fane,
til det grønnes næste Sommer!

Da J. P. Jacobsen døde.

Sol randt ned i et Hav af rødt,
levned en blodig Valplads som Minde,
Skygger sænkede sig lindt og blødt,
og Lyset tóg paa at svinde.

Nat var inde og Festen endt,
der svømmed en Gulddis hen over Fjeldet,
vidned om Ilden, som havde brændt,
Gløden, som Dagens Daad havde tændt
og Sindene overvældet.

Jeg ligner det Liv, som han led og stred,
med Kvældsolens Fald bag de rødmende Høie;
Høsttidens Aspeløv dryssedes ned,
Lystaagen kyssedes purpurhed,
da Solen lukked sit Øie:

Hans Liv var lig Solens, han øste som den
Roser over sin Gang mod Døden.
Jeg hvisker hans Navn, og jeg mindes igjen
Dagen, den rige, der slumred hen
bag Fjeldet i Farvegløden.

Sange.

I.

Jeg gemmer en undersød Drøm i mit Hjærte,
og ingen ved det.
Der er ingen, som ved, at det svulmer herinde
lig Søen, den blaa, for Sommerens Vinde.
Ingen.

Hver Morgenstund vaagner jeg under dens tindrende
Solstraalehvælv,
hver Aftenstund synker min Sjæl i dens stjerneskin-
sitrende Elv.
Og ingen ved det!
Jeg maa le, jeg maa le,
for det er dog for latterlig, at det er jeg,
jeg, som gaar her,
smilende, nynnende, syngende, favnende
Buske og Trær,
at det er mig, —
der bruser Vaar i mit gamle Sind,
og jeg er din, og tænk du er min,
min!

II.

Sindet sødmefyldt og ungt
og dog bristefærdig tungt,
tungt af Drømme, der i Trængsel
svulmer sygnende af Længsel, —

lig en livsenstørstig Knop,
naar den slaar sit Øie op
og i Vaarens lyse Glæde
foldes ud for Sol og Væde.

III.

Jeg gaar i de zarteste Vaarlængsler's Følge.
Og se, hvor jeg gaar,
der risler det Vande, der lysner det Buske,
som regntunge staar.
Jeg gaar i en Verden af vaagnende Kvad,
en anende Verden, der lytter i Halvdrømme,
aa, saa glad.
Min Sjæl er et ny-
sprunget Blad.

Min Sjæl er som Busken, der ydmygt har bøiet
sin Krone mod Jord,
min Sjæl er som Draaben, der blinker i Øiet
taknemmelig — stor.
Der speiler sig Buske, der speiler sig Trær,
men lysere, skjærere, speiler sig finere,
end de er.
Der speiler du dig,
min Hjærtenskjær!

Du speiler dit Billed og smiler vemodig,
min Hjærtenskjær
og mindes forundret vor Kjærligheds Vinter,
der synes saa nær.

Det funkler som Taarer af Blomsternes Blik,
det suser i Luften: En rislende, mumlende,
øm Musik.

Snart springer du ud
som min Brud.

Aa ja, jeg er glad, jeg er gjenfødt som Fuglen,
der pipper bag Blad,
og dybt i min Sjæl gaar en anende Verden
af Drømme og Kvad.

Aa ja, jeg er glad! — Hvad jeg elskede før,
det smiler mig til bag et skjælvende, bølgende
Taareslør.

Min Vinter er fjærn,
min Vaar er nær.

IV.

Og Blomsterne dufter og dufter dog ikke,
og Sommeren bruser og bruser dog ikke, —
det dufter, det skinner,
og Svalerne jager med Solguld paa Vingerne
ind i vore Minder.

Vore Minder, vore Minder,
de lister som Drømme om Sommerkvældene,
ruller mig med sig som Sneskred fra Fjeldene,
svimler mig ind i en sanseløs Lykke.

Jeg kan ikke sove, jeg kan ikke sove,
skjønt søvngjængeragtig jeg raver i Taagen
drukken af hende og dog ikke vaagen.

Jeg lytter til Bækken og hører den ikke,
smiler til Blomsterne, sanser dem ikke,
standser fortryllet og ved det slet ikke
og sanser dog alt, hver Blomst og hvert Straa,
Dagen den yre og Himlen den blaa,
hvælvet af Solstraaler over min Lykke.

Og du smiler, du deilige!

V.

I en Kjole himmelblaa
saa jeg dig i Drømme gaa,
til du var og blev forsvunden
lig et Syn i Morgenstunden.

Og du gik, min Hjærtenskjær,
under blomsterhvide Trær,
mens den unge, solberuste
Vaardag bruste, bruste, bruste.

Hvide Blomster, hvor du saa,
hvide Blomster mod det blaa,
hvide Blomster — om du kunde
kysse deres røde Munde, —

og i Vaarens unge Navn
ta' dem jubel-vild i Favn,
hele Dagen synge, tralle,
drikke Duften af dem alle!

Var du ikke selv maaske
Blomst paa Livets rige Træ
i den første blege Rødme,
i den første fulde Sødme?

Selv en Blomst paa Livets Træ,
Livets evig-unge Træ, —
aa, du kjendte, der var Varme
mellem dine hvide Arme!

Under blomstersnedde Trær
gik du høi og slank og skjær,
Dagen bruste, Solen skinned,
Vaarens Fugle sang i Sindet.

VI.

Ak, mens jeg ødet har mit bedste Eie
paa dunkle Stier og paa vilde Veie,
saa har i Ly af rene Dages Stilhed,
af lyse Nætters drømmefulde Mildhed,
dit Væsens Blomst skudt farvefine Blade,

saa har du samlet, har du øget, værnet
og vaaget kjærlig om dig selv, du glade,
til du en sangfuld Morgenstund stod færdig
og rakte Armene mod Livet.

Og jeg brød Blomsten. Men i Smerte kjender
jeg mig saa ydmyg, ja, saa fattig, liden,
som naar i Vaarrus alle Kræfter trænges,
i Vaarrus mødes, brydes eller sprænges
og bølger Livets Høisang over Jorden.
Da kaster jeg mig hjertesyg i Græsset,
da glitrer Livets Rigdom gjennem Taaren,
da ønsker jeg, jeg var et Fnug i Luften,
et Fnug, der suste nyfødt ind i Vaaren.

VII.

Alt var dig, ja, alt var dig,
Dagens Jubel paa min Vei,
Dagen, da den skyløs hælded,
Dagen, da den brast bag Fjeldet.

Aa farvel, du lyse Dag,
som nu segner mat og svag,
Roser, Roser, Roser røde
skal i Afskedsstunden gløde!

Roser!

VIII.

Og jeg stormer ør og hed
ud i Sommernattens Fred,
vil den ganske Verden trykke
til mit Bryst i Graad og Lykke.

Mod det gyldne Himmelskjær
luder drømmetunge Trær,
alle smaae Buske sover,
alle smaae Buske sover.

Blot en Stjerne bleg og stum
i det store Himmelrum,
blot en Stjerne, blot en Stjerne
i det natteblaae fjærne!

IX.

Der var engang i de fjærne Tider,
som lig et vemodslørt Drømmeland
af Soldis løfter sig høit og vinker
saa duftblaat i Horizontens Rand, —

da Solen skinned hver Stund paa Dagen,
og Maanen lyste i Natten ned, —
der var engang i de fjærne Tider,
at du var Dagen og Natten med.

Jeg husker Dagenes hvide Følge,
den rene Himmel og Byen selv,
i Klynger spredt langs den blanke Flade,
som døsed guldmat hver Sommerkvæld.

Jeg husker Nætternes lyse Høitid,
naar hed jeg knælte i Graad og Bøn.
O, stolt Gulnare af Drømmelandet,
hvor var du sølsom og bleg og skjøn!

*

Om Sommerkvælden, naar Søen døsed,
og Byen sagtelig sovned hen,
naar Stjerner vaagned, og Sindet rakte
sig længselssygt mod min egen Ven, —

da var det stundom en vaarlys Kjole,
der strøg forbi lig en skyløs Drøm, —
jeg stod tilbage, men gjennem Hjærtet
jog varm og skjælvende Blodets Strøm.

Aa Gud, aa Gud! — Og jeg sprang, jeg flygted
med hede Kinder og ydmygt Sind,
jeg flygted sanseløs ind i Skogen,
som stod og suste for Kvældens Vind.

Og ned jeg kasted mig vild af Smærte,
til over Skogbrynet Maanen steg,
et gyldent Fredstegn i Sommernatten,
som vaagned drømmende taus og bleg.

Da kom du til mig. Dit Aasyn sværmed
i hellig Sorg som den lyse Nat,
der ømt og varsomt dit Billed speiled,
dit Drømmebilled, som sluktes brat.

*

Og der gik Dage, og der gik Nætter
i Tvivl og sygnende Længsel hen;
jeg vanked fredløs i dybe Skoge,
men aldrig mødtes vi der igjen.

Og Solen skinned hver Stund paa Dagen,
og Maanen lyste i Natten ned.
O, Sol og Maane og Stjerner blanke,
hvor er hun henne, min Kjærlighed!

*

Men naar jeg siden i Dagens Klarhed
dit Aasyn mødte, da veg jeg sky.
Saart skreg en Ørn, og mod Hjærtet hugged
ungt Blods Foragt for den lille By, —

den lille By med sin ene Gade,
som laa og kogte i Sommersol,
hvor mellem Stenene Græsset grodde,
hvor Hunde dovned, og Haner gol.

2 — Nils Collett Vogt: Digte.

Hvem var det her, som min Kummer fatted,
min Sjæls Begjær, mine Nætters Savn,
den Sorgens Ynde, hin stille Høihed,
som bar dit Væsen og gav dig Navn?

Skjönt hvad var Verden, den store Verden,
hvis Røster fristed, naar fjærnt de klang?
Hvad blev den vel, naar du sorgfuld vandred
din tause, ensomme Drømmegang?

Ja, om jeg stod som en Gud paa Bjerget
og skued ind i dens Herlighed,
kun savne vilde jeg, haabløst længes
at synke for dine Fødder ned!

O, stolt Gulnare! Du aldrig skjænked
din Pages Ydmyghed Smilets Løn,
men jeg har hulket for dig i Nætter
og knælet raadvild i Graat og Bøn.

X

Det er Sommerkvæld som da,
Duft af Blomster langveis fra.
Gud, jeg synes undertiden,
at det er saa længe siden!

Og der slaar et lummert Drag
gjennem Løvets tunge Tag,
og det suser: Kjære vene,
hvorfor gaar du her alene?

XI

Det unge, brusende Foraar
er efter al Dagens Larm
træt sunket i Skyggers Vemod
betaget og rød og varm.

En eneste Stjerne funkler
med flakkende, fredløst Skin
og lyser dog stor og hellig
som Haab i et drømfuldt Sind.

Jeg tænker paa fjærne Tider,
paa en, hvem jeg længst holdt a' —
mon tro, om hun endnu mindes,
mon tro, hun er skjøen som da?

Aa He're min Gud, hvor Tiden
dog underlig lydløst gaar!
Og nu er der Vaar i Luften,
ja, nu er det atter Vaar!

XII

Blonde Pige med de glade
Øine og de hvide Tænder,
du, som ler, helst naar jeg graater,
ved du vel, at jeg forbrænder?

Hvad, — det tror du heller ikke!
Og du smiler med de hvide
Tænder, mens jeg vanvidsdrukken
raser om ved Nattetide.

Se, jeg tramper alle Blomster,
se, jeg stormer alle Fjelde,
skriger op mod Stjernehimlen:
Jeg er Herren i min Vælde!

Og der jeg i Morgensolens
Luer ned ad Bjerget stiger,
lyser det slig af mit Aasyn,
at selv Sæterjenten viger.

XIII

Og det var en Juninat fredfuld og stille,
en Nat, som i blød og dog halvvaagen Slummer
ømt syntes at skjule et Savn og en Kummer.

Men som de i Natten var tændte til Høitid,
til Fest eller Død, stod Kastaniernes hvide,
de brændende Blomsterlys Side ved Side.

Her havde jeg vugget de skjæreste Drømme,
saa sommernatsgyldne, her havde jeg plukket
de blegeste Blomster og sværmet og sukket.

Og alt, hvad mit Liv havde lykketørst suget
af Nætternes Elskov, nu laa det som presset
i glødende Duft under Løvet og Græsset.

Aa, kunde jeg blot, ja, da vilde jeg slide
mig løs af mit Liv og i kvalmende Lede
til Jorden mig kaste og knæle og bede!

I Tungsind og Duft under Blomster og Buske
laa Minder og ulmed, men Blomster og Buske
stod tause, som kunde de ingenting huske.

Slet ingenting huske! — Da strøg gjennem Natten,
den lyse, et Ildpust. Det fødtes af Hede,
af Elskov og Minder og kvalmende Lede.

Og Løvtaget suste, og Græsstraæet sitred,
men Blomsterne bøied sig sammen i Smærte
og skjalv som mit eget modstridende Hjærte.

Strada Roma.

Jeg gik paa Strada Roma i Neapel,
den Glædens By, der solbestraalet stiger
af Hav og Lys og Sølvskum som Gudinden,
vor fælles Venus, da i Morgenvinden
sin førstefødte, perlelyse Latter
betat hun lo ud over Jordens Riger.
Jeg gik paa Strada Roma, hvor man skriger,
hvor Himlens Herre i sin Miskund skinner
paa Æsler, Præster og paa faldne Kvinder
og rig og gavmild Purpurtraade spinder
i Proletarens Pjalter, der han hviler
sig opad Slottets Mur og livsstolt smiler.
En Livsluft over al den vilde Vrimmel,
et Skrig af Solfryd mod den hede Himmel,
og jeg skreg med, som om jeg her var hjemme
og Magten gjenfandt i min egen Stemme,
dens Glans, dens Klang. Jeg jubled ud af Mindet
hver tæringsyg Rebel, som herjed Sindet,
hver Solens Fiende, hvor han dydsbleg spørger
i Hjem og Kirker, Modens trætte Bøger,
hver klynkende, fordrømt Poet i Norden
— die jungen Geister, som begræder Jorden.
Jeg skreg dem ud i Soles Brand og vælted
mig i en Vaarrus, i en Storm af Kræfter,
som intet vilde, intet haged efter.

Blot Latter, Latter! — Til det hele smelted
ind i en Farvedrøm, og Æsler, Præster,
jeg selv og alle Napolis Banditter
til Lyden af det døende Orkester
mod Himlen bares i et Straaleglitter,
mens Mørket faldt. Og skal jeg være ærlig,
er Kvinden i Neapel skøn og kjærlig.

Og fuld af Kjærlighed drak jeg Falerner
og skaalte med de store, stumme Stjerner.

Mén hvad I vil! — Her er dog sandt for Dyden
et Paradis for mig og for min Lige.
Ja, Gud velsigne Lasterne og Syden,
hvor man kan elske, drikke Vin og skrike!

Aa Gud ske Lov!

Aa Gud ske Lov, at Natten dog er svundet,
den dumme Nat, hvori jeg utaalmodig
mod Dagens første Dæmringsbud har stundet
som et Geburtsdagsbarn. Nu rødmer Lyset,
nu skjælver Luften svagt for Morgengyset,
og sølvblaat svulmer Havet i en Strime
og varsler om det store Unders Time.

Jeg staar i Dagens Gry med blanke Kinder,
med Blodet tørstende i alle Aarer,
med Frihedskrig paa Læben: Se, den rinder! —
Høit raabes Svar af lattermilde Guder,
der tændes Fremtidssol i vaagne Ruder,
og gennem Taagen stiger Marker, Enge
som et i Natten drømmevirket Klæde
af duggsprængt Spindelvæv, hvis hvide Taarer
nu drypper funklende til Jord af Glæde.

Jeg hilser dig, du Dag, for mine Længsler,
for mine stærke, flyvesyge Længsler,
jeg hilser dig, du Dag, for mine Planer,
for mine glade, stolte, nye Planer! —
Og se! Der nu jeg gaar med Brand paa Kinden,
staar Trær og Buske vaiende for Vinden
og suser foran dem som friske Faner.
De suser foran Livets store Stevne,
hvor ogsaa jeg vil prøve dig, min Evne,
og kjende Kræfterne i Buer spændes,
i Handling mættes og af Handling tændes.

For jeg er ung! — Og gennem Sjælen strømmer
en Anelsernes Verden, hvor jeg drømmer
i taus og ensom Lykke. Varsomt træder
min Fod, som om Tilgivelse den beder

for hvert et Skridt; det myldrer jo i Trængsel
og kryr paa Veiene i Skaberlængsel
af Liv, som lever denne Dag, blot denne,
men lever den i Straalefryd til Ende
paa dig, vor Jord, som nu i Jubel hæver
mig paa min Gang, til leende jeg svæver
og svævende i Rummets Sol fornemmer
en Livsmusik af Milioner Stemmer,
der løftes i et Raab: Vi lever, lever!

Straalende Hav!

Straalende Hav, som nu vugger derude
i Ynde og Smil lig et Barn paa sin Pude,
dovner i lysglade Drømme og smyger
dig frem mellem Klipperne, kysser og stryger
i Solen dem rene, til atter du vandrende
ind i din Evighed favner og speiler
Luften og Jorden og Skyen, som seiler,
aldrig dit trofaste Aasyn forandrende,
tumler paa Skøi med den længtende Skude,
lader de leende Lysbølger spille
gjennem dit guldblaa Dyb, om de vilde,
straalende Barn, som leger derude!

Sig, Barn, er det sandt, at du, som kan tindre
idag af slig overstrømmende Glæde,
imorgen paany kanske tordner af Vrede,
som ikke din Fryd du vil mere erindre,
men hævne dig paa den med Haarhed og Kulde,
jage i Uveiret, hugge og rulle,
truende skjøn, der du pisker i Fraade
Klippernes Trods uden Frygt eller Naade?

Du, som jo bare er Ungdom og Lykke
og ved ikke, hvad du for Godhed skal gjøre,
men fatter hvert Graastenskjær ind i et Smykke
af flydende Sølv, til det løftes i Solen
og ler som det herligste, skinnende Stykke!

Skinnende Hav, som nu vugger derude
i Ynde og Smil lig et Barn paa sin Pude,
dægget og kysset af Solstraaler blide:
Jeg er jo ogsaa som dig, skal du vide!
Kan jo nok glitre og perle og spille
i Straalernes Latter, i Havblik og Stille,
til jeg maa Stormens Fortvivlelse ride,
til jeg maa selvødelæggende øse
Livsglæden ud i det vildeste vilde,
storme med Kræfterne, rase og sløse,
som jeg en Kval, ja, en Kval vil forløse.
Jeg er jo ogsaa som dig, skal du vide,

og dog ved jeg det, som er større at nævne,
det er Beherskelsens mandige Evne,
det er sin Livskval i Stilhed at lide,
straalende Hav, som vugger derude!

Pan er død!

De kæmper ikke længer ved vor Side,
de høie Guder, der i Slægtens Morgen
steg af dens Trang mod Frihed, Skjønhed, Visdom.
Ei færdes mer de blandt os; længst de blegned,
da Syndens Lære slog de trætte Mennesker
med Frygt og Anger, syge, feige Tanker,
og Døden første Gang kom ind i Verden.
Nu sidder den paa Lur bag hver en Time
og spiller som en Slanges troldske Øie,
der vaager spotfuldt paa sit sikre Bytte.
Og al Naturen vaander sig i Smærte,
og gjennem Skogen sukker det om Kvelden:
Den store Pan er død . . .

Men endnu lever han, den mystisk — blege,
forraadte Skikkelse fra Galilæa;
og hvor sin Haand han strækker ud, der mattes
det seiersikre Smil, der brister Trodsen,
og ræd og sky som Krybet søger Mennesket
de klamme Skygger, hvor ei Sol tør skinne.

Guder og Mennesker.

Af det blaae Middelhav
ung og gylden stiger Solen;
op da slaar et Gys af Vellyst
fra de friske Bølgers Kulde.

Sine Buer spænder Lyset,
Jorden løfter sig og skinner,
Hav og Luft og Himmel blaaner,
til i dybblaat de gaar sammen.

Og i høi og dagvild Glæde
svulmer saa de friske Bølger,
skummer, syder eller hvirvler
strømtærkt rundt om Klippens Vægge.

Se! I deres Kog af Farver
brat da styrter Guder hvide,
og de ler, de ler mod Solen
med sin hedningglade Latter.

Helios er det, Dagens Konge,
Livets egen Gud, der stiger,
han, som nu i Glans og Høihed
skuer ned paa sine Lande.

Disse Lande har han elsket,
fra de første Straaler tændte
Ild i Druer, Lys i Templer,
Guddomsglød i unge Hjerter.

Frie Mennesker, skjønnne Mennesker
Og de stormed gjennem Livet
i de muntre Guders Følge
blussende og vinløvkranste.

Fauner lo, og Støtter smilte;
men det skjønnne Menneske taalte
ikke Straaleglansens Almagt.
Krum i Knæ det brast for Korset.

Faldne er de skjønnne Mennesker,
sunkne Slægtens stolte Templer,
knuste deres Marmorstøtter.
Kun de frie Guder lever.

Ja, de lever, og de favner
i de varme, dybe Grotter,
og de ler, de ler mod Solen
med sin hedningglade Latter.

For en Dag! — Det toner, svinger
gjennem alle Lysets Sfærer,
koger dufthedt under Løvet,
hvor de kaade Fauner raver, —

alt mens vid're Himmelkongen
pløier straalende sin Fure . . .
Til med et det blir saa stille
i de mørke Grotters Indre.

Og det blev saa sælsomt stille
under Lysets brudte Buer.
Ingen Blomster vover aande.
Ingen Fugle vover synge.

Hvorfor flammer alle Skyer?
Hvorfor flygter alle Guder?
Hvorfor skilles Jord og Himmel
i et Blodbads dunkle Rødme?

Frem i strenge Processioner
skrider Mænd i Kutter grove,
vidnende med Sorg om Livet
og om Lviets Gang mod Døden.

Og de løfter høit mod Lyset
Korsets Træ, der signet bærer
Verdenslammet, Dødens Fyrste,
naglefæstet, tornekronet.

Tornekronet er hans Pande,
naglefæstede hans Hænder,
og det blege Hoved luder,
som bar han al Verdens Smærte.

Hvorfor ringer gennem Kvælden
fjerne, alvorsfulde Klokker?
Det er Helios, Dagens Konge,
Livets Gud, som nu gaar under.

I det blaae Middelhav
synker Solen tung og gylden,
og de kolde Bølger lukker
over Gravens røde Blomster.

Sid ikke —

Sid ikke i Skyggen af kolde Aar
og vaag over døde Minder!
Spring ud, spring ud i den stærke Dag,
som Luer af Mod, naar den rinder!

Og hvis du er rig, da er Livet rigt,
da synger det dig imøde.
Thi du er Livet; spring ud og lad
de døde begrave de døde.

Der sløses med Kræfter i Vaarens Storm,
der favnes i unge Dage,
og vi er Guder, Guder paa Jord,
som leende tramper de svage.

Vi kjender ei Had, vi kjender ei Nag,
ei Frygt eller daadløs Anger,
og Jorderig er vort skjønne Hjem
og Solen vor himmelske Sanger.

Vor himmelske Sanger, vi følger dig
til Sommer og fjærne Fester:
Svingende Toner, der svulmer, dør
i Bruset af Livets Orkester.

Første Maidagsang.

Den var vor, denne Jord, den var vor,
og vi tog den i Eie og Arv
mod at dele dens Trængsler og Kaar
og i Fællesskab skjøtte dens Tarv.
Vi randt alle af selvsamme Rod,
og vi kjender en Adel, kun en,
og se, det er Naturens, saa ren
som den harmglødet gaar i vort Blod.

Det var vi, som blev Stedbarn paa Jord,
skjønt vi skjøtted dens Tarv i vor Sved
og som Sønner af rigeste Mor
kanske trængte lidt Kjærlighed med;
vi er Trælle, ja, Trælle paa Jord,
og vort Livskald ved Dag og ved Nat
er at made de faa, som har sat
sig til Fest ved det bugnende Bord.

Men vort Jordliv er et, det er et,
og hvert andet er Drømme og Digt,
naa, saa er det vel ogsaa vor Ret
at faa leve det solfuldt og rigt!
Vi vil leve det solfuldt og rigt,
som det sømmer sig Menneskers Æt,
for det er ikke bare vor Ret,
det er ogsaa vor stormende Pligt.

Kammerater! Der suser et Tog
over Jorden, saa langt som den naar,
og det tordner i hundrede Sprog:
Den er vor, denne Jord, den er vor!
Den er hans, den er din, den er min,
lad os dele dens Kaar uden Nag,
hvis der ikke paa Handlingens Dag
skal staa Skræk af dens kamprøde Skin.

Kammerater! Der truer en Ild
over Jorden, saa langt som den naar,
det er Viljer, som ikke slap til
og nu brænder i Længsler og Saar,
det er Hadet, det flammende Had
mod en Tid, da hver Evne, vi har,
er i Ørknen et Raab uden Svar,
skjönt fortvivlet vi trygled og bad.

Lad dem trampe hver Vilie i Glød,
lad dem reise hver Evne til Strid,
lad dem mætte sit Liv af vor Nød, —
for der kommer, der kommer en Tid! —
Under Fanerne modig og tæt
i den vaagnende Fremtidssols Skjær,
Kammerater, saa mange vi er,
for vort Jordliv, dets Frihed og Ret!

Ved Shelleys Grav i Rom.

Og jeg ser ham gaa og komme
som en Aand iblandt de andre,
kaste af sin Sjæl og atter
fredløs, hjemløs, haabløs vandre.

Haabløs, hjemløs, fredløs vandre
ind i Nattens Stjerne-stille, —
ak, det var for stort, det store,
og det var for smaat, det lille!

Hvad var Friheds stolte Attraa,
naar til Jorden kvalfyldt bundet
Sjælen sine Vinger løfted
og mod Stjernehimlen stunded?

Ingen, ingen Steder hjemme! —
Og jeg ser ham atter vandre
høi og slank med bøiet Hoved
som en Aand iblandt de andre.

Til En, jeg holder af —

Det store, skønne Tungsind,
som løfter Sjælen snart mod Daad,
snart bøier den i ensom Sorg
og stundom klarer den i Graad,
det store, skønne Tungsind
i dine Drømmesøines Blaa,
o Ven, jeg har dig aldrig sagt,
hvor dybt jeg i dem saa.

Her er saa trangt, her er saa trist,
saa mørkt, saa koldt, men i dit Bryst
gaar tung af Livets Graad og Sol
al Verdens Ve, al Verdens Lyst,
og endnu er det mindste Blad
af Sjælens hvide Blomst ei krust,
og ingen varm, fortryllet Nat
har Lidenskaben sust.

Det store, skønne Tungsind,
som ikke ved hvorfor, hvorhen, —
ak, jeg har ikke Trøstens Dugg
at række dig, min egen Ven,
du, som blot et, blot et Sekund
vil kunne gi' din fulde Sjæl
i Haab, i Tro, i Kjærlighed,
men ogsaa gi' den hel, —

og derpaa vandre ensom ud
ind under Kveldens Stjerneskjær
i større Længsels Magt end før,
Guds Himmel fjærn og dog saa nær
og speile al dens gyldne Prag
i Taarens Glans og synke ned
og stirre som i haabløs Bøn
mod Stjernehimlens Fred. —

Vi arme Mænd, som styrted os
i Nydelsernes hede Strøm
og slukked der hver Længsels Brand
og mareslog hver vaagen Drøm,
vi hører denne Verden til,
men du, du er af Støvets Baand
forløst og suser mægtig bort
i Evighed og Aand.

Men derfor elsker jeg dig jo,
du Drømmepige, i hvis blaa,
dybt sværmeriske Tungsindsblik
tidt jeg min Ungdoms Uro saa;
og vist jeg ved, at naar du dør,
vil tone lig en fjærn Musik
af Aanderne, som i dit Liv
du aldrig skue fik.

November.

Jeg driver i Solundergangen
med stormende Hjærte langs Havet,
hvor fjærnt det sig vælter derude
i Skumfog og Blod begravet;
det er i den øde November,
da Maagerne vipper og svinger
med hæse Skrig over Graven
og duver paa trætte Vinger.

Som var det et onskabsfuldt Øie,
der skadefro, flammerødt skuer
vidt over den synkende Verden,
staar Solen i Vest og truer;
saa dukker den varslende under,
og Magten ta'r Mørket derude, —
jeg hører Maagerne hvine
og alle Hundene tude.

Mig synes, jeg er den ensomste,
vildeste Fugl af dem alle
og er ikke ræd for min Time,
da Døds mørkets Fred skal falde;
man elsked vel Livet for meget
og sløste i Letsind med Gaven, —
der kommer Tid, da vi alle
svinger i Sorg over Graven.

Forladt er den synkende Verden,
og livssygt og klagende piber
i Lynget de mødige Vinde
og furer saa dybe Striber;
og dog er det fast, som jeg kjender
i denne sørgmodige Aften
det risle mig gjennem Margen
og boble af Ungdomskraften:

Jeg hilser jer, skrigende Fugle,
og al eders stormvante Skare,
hvor ude paa Havet I duver
og stunder mod Nød og Fare;
jeg hilser jer høit, I, som hverken
har Kjærlighedsfavn eller Rede,
men elsker Uveirets Vildhed
og frie, jagende Glæde!

Det hæder at krydse for Livet
mod Natten og Vinden og Regnet
og Frihedens Stormveirsluft aande,
hvor selv den modigste segned;
og ingen der var, der var ingen,
som Dødsnattens Nødskrig fik høre, —
hvad rager os vel de andre,
som sidder gjemt inden Døre?

Men I, som kun trives i Fare,
I ved jo, hvor Brystet tit vider
sig ud i Fortvivlelsens Vellyst,
naar aller ensomst vi strider!
I ved, hvor det fryder at trodse
de himmelske, graadige Magter,
de jordiske med, og gynges
i Storm til Bølgenes Takter.

Og blev end de bærende Vinger
af Stormpisket lammet før Tiden,
velan da, saa lyder just Afmagtens
Smærtestøn hæsere siden;
saa brænder vel Huguen ei mindre
hos den, som i Ensomhed følger
jer Færd mellem Jord og Himmel
og Havets slugende Bølger.

Maanenat.

Nys strøg et Syn forbi mig
af Kvindeynde, Skjønhed,
og dybt i Natten sidder
jeg af dets Hvidhed blændet.
Hvi kan min Arm ei række
alt det, som lønlig daarer,
og hvorfor bøier Sindet
sig nu i Smærtens Fylde?

Som bag et Slør af Længsler
og unge Sværmerier
stod hun i Drøm og smilte
mod noget fjærnt, jeg aner.
Men dette drømmeslørte,
hvor i hun smiler, sørger,
saa taust et Vidne er det,
at end hun aldrig voved.

Jeg har ei Rim at slynge
om hendes Væsens Ynde,
kun Sorg, kun ensom Smærte
og bange Længsler har jeg.
Og ind i Maanenatten,
den majestætisk kolde,
jeg som en Skygge vandrer
i hendes Billeds Følge.

I blanke Maanestraaler,
som Rummets Dybder loddet,
forklar mig Livets Mening
og hvorfor selv jeg lever! —
Af noget hvidt ombølget
med skjære Sanser gaar jeg
saa glad, saa rig ved hende
og fattig dog til Døden.

Den store, runde Maane,
ei længer kan jeg se den . . .
Blot Lyset, som den kaster,
og Skyggerne, som skifter.
Og slukt er hendes Aasyn
og bortgjemt hendes Øine . . .
Det føler jeg, at Natten
er hellig, overjordisk!

Knoppen.

Javist er hun som Knoppen,
hvor stærke Safter skyder,
hvor nye Verdner bryder
og stunder mod Forløsning.
Det hvisker der saa blygt og ungt,
det svulmer der saa længselstungt
i disse lyse Nætter,
da alt det andet sprætter.

Og jeg vil være Vaaren,
som kommer ganske listende
men Pokkers varm og fristende
og straaler hele Luften.
Nei, saadant sku' du aldrig set,
et Under er iaften sket,
et Himmeltegn; thi Knoppen
den har faat Guld i Toppen.

Da blir det lyst i Verden
af Fryd, fra Solen stiger,
men Vemod, naar den viger,
og saa: De korte Nætter!
Det blir en Rus i Elskov, Duft,
som høit gaar over min Fornuft;
jeg vil nu hende kalde
for Knoppen af dem alle.

Thi Barn —

Thi Barn, hvor er du deilig,
og hvor dit Øie straaler,
ja, dine søde Øine,
hvis Lys jeg ikke taaler!
En Verden er du, kjære,
af Finhed, Skjønhed, Ynde,
og den som haardhændt brød didind,
han vilde bare synde.

Og se, der nu jeg vandrer,
er mig, som alt, der lever,
faar Glans og Farve just af dig,
til om min Gang du svæver,
det faar de hvide Blomster,
det faar de røde Skyer,
naar Solen flammetung gaar ned
og Sorg og Savn fornyer.

Og mine stakkars Nerver,
nu er de bare Streng,
der smærtespændte dirrer dig,
som vil min Sjæl de sprænge,
og mine stakkars Øine,
nu er de næsten blinde,
men stundom føler jeg jo nok,
at ogsaa de kan skinne.

(Med en Buket Lilier.)

Dronning, Dronning
over alle hvide Riger
her paa Jorden,
vil du bli mit Riges Dronning?
Jeg har aldrig feigt mig bøiet,
aldrig sveget, aldrig løiet
og dog løiet tusen Gange
smilehullet, straaleøiet.

Her er Længsler fra et Hjærte,
her er Lilier fra et Sind,
dugget blege af dets Smærte,
da min Sjæl var hvid som din.
Tag mod dine Blomster, Dronning!

Morgen ved Neapelgolffen.

Nu sløres Stjernerne paa Himlens Buer,
nu dæmrer Dagen
og aander som en Drøm om Lys paa Luften.
Alt er saa lydt, saa høitidstemt og stille,
og dog som om den blege Morgen vilde
paa første Ildord bruse over Verden . . .
En Sværm af bittesmaa Lyd, der vækkes,
et Drys af Sol, en Fugl, der sødt forskrækkes
og stemmer op i Glansen af en nytændt
og herlig Dag sin morgenfriske Salme.
Og svaiende i Dagens Sol en Palme,
en gylden Palme mod det vinblaa Hav.

Februarmorgen ved Golffen.

Ind under Himlen, den blaa, der synes
saa nær, saa nær,
er sket et Under: de hvide blomstrende
Mandeltrær.

For aldrig saa jeg dog før paa Jorden
et Syn saa hvidt,
det dufter af dem i Morgensolen,
men ganske lidt.

Det skinner af dem, til alle Tanker
sig vider ud
og majestætisk et Tempel hvælver
i Tak til Gud, —

hvor Engle flagrer, hvor Længsler mættes
i nyfødt Sang.
Min Sjæl forklares, og se, jeg knæler
for første Gang.

Hvad ved jeg —

. . . Hvad ved jeg, om det vil bringe
Liv eller Død? Paa sin Solstraalevinge
suser den over mig, Dagen, som fødtes
i Angst, da vi mødtes.

Dagene stiger af Ild, og de synker
i brændende Rødme. Vindene klynker
og banker med kraftløs Haand paa min Rude
i Natten derude.

Og Livet, som speilblankt laa der og skinned,
nu gaar det lig stormslaat Hav gjennem Sindet,
løfter min Baad, saa jeg kjender det svimle,
mod Himlenes Himle, —

sænker den atter med mumlende Vrede
i Tungsindets Dyb, i Mismod og Lede.
Og dog er det mægtig Vellyst at føres,
hvor Dybderne røres.

Den sorgfulde.

Men dybt ind under Sneens frosne Hvælv
gaar med sit Vaarsus Kjærlighedens Elv,
tyst famlende sig Vei ad nye Baner
og standser, hulker eller risler sødt,
af ubevidste Lykkelængsler født, —
snart smelter Sneen, før hun selv det aner.

Og se, nys sprang i Solens Skin den fri
og silrer nu saa morgenblank forbi
den første Vaarblomst, tindrende af Glæde.
Hun bryder Blomsten, der i Sol den staar,
men kjender Smærten bare dobbelt saar
og kaster den i Græmmelse og Lede:

Ak, hvorfor elske, hvorfor haabe, tro,
naar ikkun Sorg og Minders Gift vil gro
af det, som burde Livets Kræfter hæve! —
Og ud hun ser, hvor Aftenen fin og rød
nu synker underlig og længselsblød,
saa ømt hun føler Hjærtets Strenge bæve.

Hun tænker paa, hvor tillidsfuldt hun gav
af al sin Overflod, helt uden Krav,
kun fyldt med Tak, kun salig ved at give.
Og ei hun fatter det til denne Stund:
Jo mer hun gav, des mere rig var hun,
var hun, som dog saa fattig skulde blive.

Og som et Hjærte, overfyldt og træt,
blot græde kan, slig har hun ogsaa grædt
sig alle Tanker sløvede og blinde
og ønsket, at det aldrig mer blev Vaar,
men Vinter kun og helst saa kold og haard,
saa streng, at intet Løvspring turde skinne.

Og atter falder Sneen tæt og tung
og kvæler hvert et Skud; men hun er ung
og yngre kanske, end hun selv det aner.
Og dybt ind under Sneens frosne Hvælv
gaar med sit Vaarsus Kjærlighedens Elv,
stilt famlende sig Vei ad nye Baner.

Mał.

Carl Nærup tilegnet.

Jeg undres, om endnu der vandrer,
naar Skygger paa Veiene falder,
to Mennesker, hvem Livet bestraaler,
og Aanderne maner og kalder,
to Venner kanhænde, to Sjæle,
saa bløde som Maimuld, der mødtes
i Blomstring, da Barnet gik under,
og Ynglingen drømme-taus fødtes.

Det er i de guldblege Nætter!
Og Løvet, som nysprunget hvælver
i Vemod de mørknende Kroner,
nu smeltes det sammen og skjælver,
det flyder tilsammen og skjælver
af alt, som et Hjærte kan rumme,
og dog er de sorgtunge begge,
saa anende, bævende stumme.

Der pipper en Fugl under Løvet,
en Akerriks skarrer langt borte,
og skyggeblødt — hvilende tegner
sig Aasene blaalige — sorte.
En Stjerne gaar op, og den funkler
paa Himlen saa mægtig alene:
Vær hilset, min Stjerne, vær hilset
du Drømmenes klare og rene!

Jeg hilser dig, Stjerne i Øster,
som urofyldt varsler og lover!
Min Ungdoms fortrolige er du.
Vaag du, mens hun smilende sover. —
Det er i de guldblege Nætter,
da to, som af Hjærtet er Venner,
dets helligste Lønkammer aabner,
dets dybeste Længsler bekjender, —

dets Haab, som med Sítren i Røsten
en andens Forstaaelse kræver,
dets Tørst mod at elske og nyde
og fatte den Drøm, at man lever,
den mystiske Lysglans, der bølger
om Skikkelser store og fjærne
og Minder, saa myldrende mange,
besjælt af en eneste Stjerne.

Og rundtom — der sprætter og gror det,
saa høre en kan, det er Sommer,
hin Tid i vort Liv, da vi aner
et Under, som aldrig kommer,
hvor Dagen og Natten gaar sammen
og er lig to Elskende ømme,
som ikke for Lykke kan blunde,
men bare kan skinne og drømme.

Norsk Landskab.

Paa Høstsiden er det, en vaagnende Morgen
ind under en graasløret, ludende Himmel,
da grætnen og søvnblege Taagerne letter
og syner et Landskab, som Regnet har blødet,
som Stormen har ødet, et endeløst Landskab
med langstrakte Vidder og bundløse Myrer
og sorte, tungsindige, grublende Fjeldvand.
Saa trøstesløst ensomt i Dæmringens Halvllys,
saa modstandsløst herjet og ribbet og plyndret
og derpaa lagt veirbart til Bytte for Stormens
og Skyernes Luner, slig synes en Livet,
som Vidderne lever. Hvem fatter saa Tanken,
at Høifjeldets Sommer, den luftklare, korte,
nys steg over Lyngen med solblanke Dage,
med Vrinsken og Bjældeklang, Kauen og Liomen
og aanded sit skjælvende Vemod paa Natten? —
Forlængst er den borte. Den skræmtes fra Vettet
en Nat, da det stormed; og nu raader Høsten
langs Fjeldenes Sider, hvor Vandene styrter,
paa bundløse Myrer, hvor Troidene trasker
og øver sin Styrke i Bækken, som stuper
sig durende frem over Heier og Urder
og rykker og slider i Vidjernes Grene
og slæber dem med sig, saa langt som de orker
og tumler i Afgrunden . . .

Høit over det store, fortvivlede Landskab
sig løfter en Ørn. Med de rovsyge Blikke
tar Maal den af Viddernes, Fjeldenes Vildhed
og kjender sig hjemme. Og som den nu seiler
i fribaaren Flugt over Slug, over Tinder,
stumt skuende ned paa de raadløse Vidder,
standser og skriger den:

Ørnmor, Ørnmor, kommet er Høsten,
liglagt er Sommeren, stormet dens Stilhed,
hjemmelig er her nu, Uhygge, Vildhed,
hør det paa Røsten!

Afsted haster Skyerne —

Den korte, urolige Dag er død,
men endnu dirrer derude
i Aftnens sukkende, tunge Vind
en trodsig — flammende Rude.

Og klaprende strækker hvert nøgent Træ
mod Himlen de sorte Grene,
og gysende staar jeg i Kvældens Vind
forfrossen, forladt, alene.

Det var, som hvert levende Haab blev slukt
og ødet med Solens Luer:
Hvem er du, du fredløse, skjønnne Sjæl,
som hist i det fjærne truer?

Jeg spørger med bævende Hu, men faar
blot Svar af de golde Vinde.
Afsted haster Skyerne, langt, langt bort,
did ingen kan Veien finde.

Til

Helge Rode!

Deroppe Stjernernes de guldblaa Sletter
og under dem den ømhedstørste Jord,
hvor hvide Blomster, født af Savnet, gror
og yppig blusser i de korte Nætter.

Af deres Skjønheds lyse Trolddom fangen
du skuer opad henrykt, ung og smuk,
mens gjennem Løvet slaar et sorgfuldt Suk,
saa aandeblødt, saa bristende i Klangen.

Thi varslende i Sommernatten svæver
nu Dødens Engel. For en sælsom Lyst!
Høit til et Tempel hvælver sig dit Bryst,
hvori det mægtig toner, at du lever.

Og uden Grænser er det, Sjælens Riger
sig vider ud i Evighed og Lys,
der Solen blodrød med et Vellystgys,
en gylden Boble lig, af Bølgen stiger.

Fra vestre Aker.

In Memoriam: Henrik Wergeland.

En Solbakke, hvori
jeg drømmende dører
og plirrer med Øiet
mod Skyernes Skin . . .
Der silrer en Vaarbæk,
der dirrer en Lærke,
en Løvetand flammer
sig ind i mit Sind.

Saa vidt har jeg færdes,
men skulde dog mene,
jeg kjender hver Aasryg,
hver Skogrand fra før,
hvad enten de stiger
i Høstdagens Farver,
hvad eller de hviler
i Sommernatslør.

Som Gut har jeg tumlet
her dagstøt om Vaaren
og lyttet til Rytmen
i Fjeldbækkens Spil, —
lig Solskyer jaged
hans Digte i Sindet
og løfted min Tanke
og tændte dens Ild.

Den første af Blomster,
som blaaned bag Sneen
og ydmygt forkyndte
sin Ankomst, var hans.
Og Kampen, som dengang
bar Storm over Landet,
hans Liv gav den Kræfter,
Indvielse, Glans:

Bestraalede Tider,
da Sindet i Andagt,
i Harm eller smærte-
tung Jubel var med,
da Jorderigs Guder
selv tog en i Haanden
og gav en til Eie
det bedste, man ved! —

I Solbakken laa han
med hvilende Aasyn,
med skuende Øine
og Haand under Kind . . .
Der silred en Vaarbæk,
der dirred en Lærke,
en Løvetand flammed
sig ind i hans Sind.

Men under ham Byen,
hvor Fiender og Venner
paa Gaderne mødtes
i Tvedragt hver Dag,
den By, af hvis Taager
ham Morgenens vakte,
da vaarblaa den glitred
og lo fra hvert Tag.

Han lytted til Bækken,
han smilte til Blomsten,
han drak af hver Luftning
et nysprunget Blad,
mens frem og tilbage
i Sjælen det strømmed
og vuggede frugtbart
et lysegrønt Kvad.

Som Toner, der risler
i Blaaklokkens Indre,
han hørte det bølge . . .
Saa bruser det ud.
Det er, som i Lovsang
han omfavne kunde
Naturens, den gavmildt
fornyende Gud.

Det strømmer imod ham
fra Skyerne, Luften,
det skiller sig, samles
og blir til et Kor
af Røster, der bærer
ham høit over Jorden,
did Evighedsblomster
paa Engene gror.

Saa nedad mod Byen,
hvor Vennerne smiler,
hvor Fienderne skuler
og spottefuldt ler;
han ser dem slet ikke,
skjønt aabent hans Øie,
af Lystaager blændet,
et Himmelsyn ser.

Og aaben gaar Fjorden
med solhvide Skyer,
som driver for Vinden
i sommerligt Mag . . .
Jeg plirrer mod Glansen
og synes, jeg føler
omkring mig et Pust af
hans Guddom idag. —

Saa vidt har jeg flakket
og svælget og tumlet;
et Steds har man Rødder:
Her hører jeg til!
Og bedre end Sydens,
de mættede Farver,
jeg fatter dog Længslen
i Fjeldbækkens Spil.

Vær hilset, min Rede
fra Barndommens Dage,
hvor Vingerne straktes
og Tanken tog Flugt!
Se, nu er din Sanger
paany vendt tilbage,
skjönt stækket og tæmmet
af Aarenes Tugt!

Vær hilset af Hjærte,
du Guldblomst, der flammer
med Bud fra min Fortid,
dens Helte og ham,
som baade var Lærke
og Vaarbæk i Landet,
som altid bar Vinger
og aldrig blev tam!

Tilføjeelse.

Børnene kommer nok helst til Mor,
naar Taaren langs Kindet rinder,
og haardt de trænger et Trøstens Ord,
men sjelden naar Glæden skinner.

Hvor Glæden skinner, blir snart det Fest.
Og høistemt møder saa mange,
som drikker ens Vin til sidste Rest
og synger ens friske Sange.

Men er det tystnet, det glade Kor,
og ligger de sprængt, ens Strenger,
straks blir hun god nok, den gamle Mor,
som ventet saa trut og længe.

To Mennesker.

En støvgraa Landevei, hvor i det sidste
forjættelsesfulde Skjær af Solnedgangen
to Mennesker vandrer mødige og triste,
stilt hver for sig. Thi se, hist hviler Byen,
end solbeskinnet, medens bag dem Skogen,
saa løndomsfuld, som om den alting vidste,
sig tegner blaasort under Aftenskyen.

Paa Veien hjemad er de. Og den lange,
den solberuste Dag, som nu er over,
med al dens Liv, dens muntre Lærkesange,
dens Farvers Leg, dens dybe Elskovs Glæde
har alle deres Sanser mættet, trættet,
til Sindet nu sig lukker som i Lede,
i Væmmelse for Fristelsernes Slange,
der lokked dem af Livets Træ at æde . . .
De kommer fra det første Favntags Hede
som Adam og som Eva, begge unge
og dog saa bævende og mindetunge
af, hvad idag der blev dem ømt forjættet.

Og de, som nys i Glød og Længslers Vaande,
Mund imod Mund, tæt til hinanden trykket,
har sitret under Kjærlighedens Aande,
de føler dunkelt nu, mens Dagen viger,
at kolde Tanker skyggeblødt sig sniger
og skyggestærke skiller deres Veie.
Nys hver en Nerve spændt! — I Sorg han kjender,
at ei hun længer er hans lyse Eie,
at ingen Strengte dirrende sig spænder.

To Mennesker er det, som i Aftenfreden,
i Nattens Drømmero med Saar paa Hjærtet
nu begge sygner under Ensomheden,
to Fiender, som ei evnet har at finde
et Ord, der kunde løse og dog binde.

Hvor følte hun sig fri, dengang de mødtes! —
Hvor sang det op af Fryd i Morgenstunden! —
Kun Løgn paa Løgn! — Længst al dens Jubel ødtes! —
Nu er hun hans! — I Mindets Lænker bunden! —
Paa hendes Sjæl med tørre Læber suger
en Kval, som Kræfterne fortærer, sluger.
Aa, fandt hun Ordet nu, det Ord, hun vilde,
dets Giftbrod i hans Sind hun jog og stirred
ham ind i Øiet hadefuldt og stille!

Men som hun gaar der ordløs ved hans Side,
h a n kjenner Brodden dog, hvor hvast den stinger,
hvor hver Erindrings Dryp af Gift kan bide.
Alt mærkner det. Hen over Byen svinder
som med et Blaf det sidste straalehvide.
I Løvet suser det af gamle Minder,
og hvilende sig tause, alvorsfulde
ind under Aftenskyens Rosenvinger
staar Aasene i Sommernattens Kulde. —

De skilles. Og mens rundt dem alting tier,
hun hører, hvor det dybt i hendes Hjærte
gror Bitterhed og Nag af nyfødt Smærte:
I Solskinsfred med ubetraadte Stier
laa Paradisets Have. Aldrig skinned
dens Foraarsblomsters Glans som nu i Mindet,

da Paradisets Have ligger øde,
og langveisfra dens Barndomsrøster hvisker,
at Solen sank, og Blomsterne er døde.

Aasmund Olavson Vinje.

Dernede hele Skogens Hær,
alvorlig, svartblaa, Top i Top,
mens ensom paa en veirbar Hei
en vindskjæv Furu rager op.
Jeg standser mine Tankers Gang;
thi se! I Solnedgangens Ild
den ludende mod Himlens Bryn
sig tegner kjæmpemæssig vild.

Og rundt omkring, hvor langt jeg ser,
kun Fjeld og Hav, kun Hav og Fjeld,
saa ødslig-goldt, saa trist et Syn
i denne høstlig-blege Kvæld;
men tungt som en uhyre Sorg,
der endelig fik sust sig fri,
jeg Skogens kvalfyldt dumpe Støn
fjærnt hører slæbe sig forbi.

Aa, dette Skogsus! — Er det ei
som Sang af Troid om Landets Kaar,
dybt i hvis Toner Fossens Døn
og Viddens bundne Længsler gaar?

Tidt strømmer der og Havets Brus
og Bækkens Graad, naar Sol gaar ned, —
jeg lytter, mens det stryger hen
og dør i Ødemarkens Fred.

Og fyldt med Angst, saa graat og koldt,
nu Mørket tætnes paa dets Bud,
til kjæpende mod Nat og Glød
blot Heiens Furu luder ud.
Hvor sært! Frem for min Tanke staar
i samme Stund en omstridt Mand,
saa nær i Slægt med Fjeld og Trolde
og uudgrundelige Vand.

Ei underlig, om her til Lands
saa mangt et Træ, der rager op,
i Stormens Pres fik Stammen krøgt
og Uveirsskade i sin Top.
Hvad var hans Liv? En Furu lig,
hvis Rod af mager Jordbund sprang
og der i Kamp for Livets Ret
tungt suser Fattigdommens Sang.

Saa urvildt klagende Musik!
Frem af en savnpint Sjæl den brød
som Blod af friske, aabne Saar.
En Sjæl i Kval. En Mand i Nød.

Frem brød den sig i Had og Nid,
i Trods og Haan, men sønlig varmt,
naar havomsprøjet Landet steg
op for hans Blik saa stort, saa armt.

Dump lyder Fattigdommens Sang! —
I denne Stund jeg hører jo
paany dens Toner stryge tungt
hen over Hei og Furumo.
Hvad andre Toner træng's her vel?
Det er jo Landets eget Kvad,
dets Sørgekvad, som, før det dør,
afmægtig rasler i hvert Blad.

Henrik Ibsen.

Fremsagt ved «En Folkefiendes» Opførelse, da Nationaltheateret
blev indviet.

Saa mangen liden Fugl har her sit Rede,
men ogsaa kongelige Ørne jager
hen over Vidderne i frifødt Glæde.
Ved Sommertid saa blankblaa Bølger triller
mod Kysten ind, hvor legende de spiller
i Farvers Guldskjær mellem Tang og Stene . . .
Det hændte, at en Bølge kom alene,

skudt op af Dybderne paa fjærne Vande.
Frem vælted den med fosforhvide Rande,
som vilde den om Oprørskræfter mælde,
steil, gold og grusom i sin Trods og Vælde.

Jeg ved vel ogsaa om en Havsens Bølge,
som uden Varsel kom. Forundret standsed
da Mændene sin Gang, der lynomkranset
mod haarde Fjelde tordnende den hastet.
Et Navn blev raabt — af dem i Spot forkastet,
nu prist til Hverdags i de bedstes Munde.
Thi han jo Bølgen var, den vilde, sunde,
den ene Bølge, som med harmfuld Stemme
fik Luften rensket for dens Kvalm herhjemme.

I Kampfryd ene mod dem alle, alle!
Det hued ham at seire eller falde.
Blandt Usseldommens Smaakryb indelukket
han havde Smærtens Kalk til Bunden drukket
og derpaa reist sig hærdet af at lide
— som født paany — for maalbevidst at stride.
Hvad vilde han? Sit Folk han vilde hæve
til stort at tænke, helt og rigt at leve.
Og vidt ud over Landet derfor lød det:
Et Kald, høit eller lidet, Hvermand eier,
nuvel, saa kjæmp det frem til Fald, til Seier!
Brand døbtes han, som herremyndig bød det.

Saa længe havde Slægten raadløst kuert
og tvivlpint gennem Stumpsinds Nat sig famlet
og for sin Evne ingen Fremtid skuert.
Nu var det, som et Aasyn den saa rammet
af Uveirsskyer ind, hvori det flammed.
Vi Henrik Ibsens Genius saa stige:
Profet og Dommer, Verdensskjald tillige,
en daadsstærk Mand i Kamp med Halvhed, Løgne,
der speided mod Forjættelsernes Rige
med sælsomt hvasse, drømmedybe Øine, —

det Rige, hvor i Skjønhed, frifødt Glæde
Personligheden helstøbt ud sig folder,
og kongelige Ørne har sit Rede.
Og ligger end det Landet fjærnt og skinner,
did stævned dog en Flok af Mænd og Kvinder,
skabt i den længselsfulde Seers Billed.
I Slægt de var med Bølgen, naar den skyder
af Havet op og uveirsmægtig bryder,
hvor nys kun dvaske Solskinsvover spilled.
Og for hvert dybttænkt Spørgsmaal, som de stilled,
hver Livsangst, de jog op, hver Tvivl, de sænkede,
i Kamp os nye Verdenssyn de skjænkede.

Hvem nævner Navne vel? Vi alle kjender
og føler deres Slægt som Fiender, Venner.

5 — Nils Collett Vogt: Digte.

Midt i en Gjæringstid, af Tvivl kun dæmpet,
de har dens Kvaler lidt, dens Kampe kjæmpet,
vor Kamp og vore Kval. Gik de til Grunde,
det var, fordi det nye og det gamle
i deres Indre ikke enes kunde.
Aarhundredets Ideer har de levet
med hver en Nerve spændt, til sønderrevet,
fortæret af dets Brydningsliv de segned.
Vel sandt er det! Og dog har tidt i Mindet
sig deres Skikkelser lig Søiler tegnet.
Slig staar de end i ubrudt Magt for Sindet.

Kanhænde stormer
fra dette Sted om hundred Aar en Yngling,
paa Dybet af hvis Sind sig lyntændt former
et Billed af vor Tid. Sol i hans Blikke:
— Hvor rig paa Kræfter var hin Fjærn-tid ikke!
— Hvor gyldent har den ei hans egen randet! —
Indtil af Mindets Glans han henført hvælver
dens Himmel, fra hvis Bund en Stjerne skjælver,
en langveis lysende, en blodig Stjerne,
der gnistrer som et Tegn høit over Landet —

Held følge os, som fik slig Arv at værne!

Sjølufgl.

Nu mørkner langsomt det over Hav;
alt Bølgernes Toppe stiger
som hvide Vinger af Mørket frem,
mens rundt mig saa hæst det skriger.

Hvem er det vel, som vort Kjølvandspor
trut følger til sidste Ende? —
De tabendes Hær! — Jeg vidste nok,
dens Røster jeg skulde kjende!

Thi ei har andre Venner jeg havt,
saa langt jeg kan se tilbage,
end dem, som tabte i Livets Krig
og maatte af Kampen drage.

Og nogle var det, som gik til Bunds,
mens andre saa fjærnt fra Lande
med Smærteøine, med hæse Skrig
støt frister de salte Vande.

Trods Tænders Gnidsel, trods Nætters Graad
paa Jord de aldrig vandt Fæste.
Sig, hvorfor skal det bestandig gaa
just slig med de allerbedste? . .

Mig stirrer saa mangt et Blik imod;
i Vemod minds jeg de Tider,
da Barmen af Drift og Magt blev spændt,
hvor Livsangstens Orm nu bider.

De Sjælens Vinger, som burde ført
dem høit over Mængdens Veie,
i Afgrundens Dybder bar dem ned,
tidt ogsaa til Dødens Leie.

Helt menneskelige paa Jord de var,
og derfor har mange Gange,
mest dog i Storm, deres Nødskrig lydt
som truende Seiersange.

Fødselsdagsdigt.

Slig just jeg minds dig
fra Ungdommens Tid:
Storraadig, selvglad,
tidt lysten paa Strid,
æggende blodvarm
ved Mændenes Stevne,
fuldrig paa Skjønhed,
end mere paa Evne, —

dog mod hver den, som
hos dig søgte Værn,
dronninggod om og
beskyttende fjærn, —
husker, jeg tænkte:
En Sagaens Kvinde
er det, hun ligner,
dybt farlig at vinde.

Burde med Hærmænd
hver Kvæld pleiet Raad,
dristig dem ægget
til Elskov og Daad . . .
Intet at undre
sig paa, om ved Siden
af dig hver Elsker
blev fattig og liden.

Paa hvad du gav dem,
vandt Magt de og Ry.
En bare tabte
og tabte paany.
Hver Gang dit Hjærte
du aabned, saa trængte
Spydsodden ind, hvor
dets Krater den sprængte.

Hvorfor? Saa tidt har
jeg bedt om et Svar:
Kanske for urstærk
og mægtig du var.
Just for at rædde
sig, Oprør de gjorde
mod, hvad i dig var
det blinde og store.

Tiden, jo heder
det, læger hvert Saar.
Helte den dine,
blev Skorpen dog haard.
Ind under værked
i Ufred og brændte
vildt trods dit Hovmod
dog Skammen, du kjendte. —

Vikingekvinde
med Vikingehu,
sidder i Skyggen
du graahaaret nu?
Hvas er din Tunge,
end hvassere Øiet.
Trampet og sveget
ei blev du dog bøiet.

Dagstøt du værner
dit Gods med Forstand,
vækkes dog stundom
af Vundernes Brand,
længes mod Elskov,
mod Favntagets Hede,
husker din Alder
og blusser af Vrede.

Ser saa en Ungmø
du svæve afsted
let henad Jorden
med sorgløse Fjed,
minds du den Krigspligt,
du fuldbringe maatte:
Hjærteblod kosted
hvert Skridt, som du traadte.

Vikingekvinde,
da mørkner dit Blik:
Mænd, vil I vide
den Vei, som jeg gik,
følg da det Blodspor,
fra Vuggen jeg levned,
stands først i Graven
og se, hvad jeg evned!

Blaaveis.

Ind under Himlens Kuppel
staar Lærkerne og triller,
men nedenfor paa Jorden
gaar Bækkene og spiller;
det lyder, som om Splinter
af Glas i Milioner
slaar mod hinanden klingende
og funkler, mens de toner.

Men husk, saa er det Søndag!
Og Gutter er vi, Piger,
som Blaaveis nu vil plukke,
den Blomsten, bedst vi liker.
I Nat saa jeg dem skinne
dybt ind i mine Drømme,
til Hjærtet mit blev ydmygt,
og Tankerne blev ømme.

Kom lille, snille Birgit,
saa gaar vi to tilsammen:
— Der ser du Frognerelven,
og her er Vinderndammen!
Men stængt sig løfter Skogen,
hvor Blomster vi vil finde.
Hvem skulde tro, det blaaner
saa deilig nu derinde!

Blaa hver en liden Bakke!
De blaaner som i Glæde,
og kjend hvor rart det lugter
af Mos og Sol og Væde!
Kom hid! Her er saa mange,
at ei jeg gaar af Flækken!
Far, Mor! — Hvor vil de tindre
i Øinene som Bækken!

Skal saa vi til at spise,
faar sammen vi os flytte:
— Og har du et med Mysost,
da kan jeg gjerne bytte.
Men se, hvor alle Skygger
nu pludselig staar lange!
Bedst komme sig til Byen,
at ei de skal bli bange.

Dog jeg vil gaa alene.
Stilt vil jeg hele Tiden
mig sænke i et Minde,
fra den Gang jeg var liden:
Saa tidt min Mor os sagde,
at den, hvem Sans blev givet
for Markens vilde Blomster,
ham gaar det godt i Livet.

Hvert Ønske da blir opfyldt,
som jeg for mit tør kalde,
og et jeg har, der straalér,
i Vaarsol paa dem alle.
Men kommer vi til Ul'vold,
faar nok vi sprede Flokken;
thi der staar Muus paa Veien
og truer os med Stokken.

Et elsker jeg paa Jorden:
Den Stjerne hist, der brænder
i Ly af Askeraasen,
og som saa godt jeg kjender!
En ved jeg her paa Jorden,
som jeg til Bunds kan like . . .
Mest ligner hun en Blaaveis.
Du søde, lille Pige!

Svalerne.

Den rappe Svale er det!
Bag skyggekolde Fjeld
sit Vingepar den dypper
i Morgenrødens Væld, —

hvorpaa den guldblaa stryger
hen over Husets Tag,
varmt kvidrende i Solen:
Godmorgen og Goddag!

To smaa, jeg ved, der ser sig
saa dybt forundret om:
— Nys vi vort Øie lukked,
da Aftenrøden kom.

Rød for dens Mørke var vi,
for Nattens lange Blund,
den, som jo dog kun varte
et rosenrødt Sekund.

Imens staar Mo'ren over.
Vel tænker hun som saa:
Javist er det en Lykke
at eie jer, I smaa!

Gav og det Arbeidshænder
at bygge jer et Hjem,
stolt jeg dem begge rækker
til Velkomsthilsen frem!

Med Solen stiger Haabet!
Ud mine Svaler smaa!
Ryst nu de gyldne Lokker
i Morgenluftens blaa.

Ud mine Svaleunger!
Bland eders Røst i Fryd
med Kvidderet rundt Huset,
med alle Livets Lyd.

Aprilaften.

Maaske er det Træthed, maaske ogsaa Vemod!
Hvor stride og nyløste Bækkene bruste,
saa Lærkerne vaaryre, solskinsberuste
mod Skyglansen slynged sin dirrende Trille,
der sænker nu Kvælden sig mødig og stille . . .
I vassvulne Hjulspor paa ødslige Veie
et Gjenskin kun speiles fra Skyernes Leie,
hvor Sol gik til Hvile.

Saa lyst er det endnu.

En Klang som af Sølvtoners Sitren i Luften
er dog blit igjen fra det brusende Møde,
uhørlige næsten, men anende bløde,
forjættende rige for den, som kan høre.
Og høre kan hver, der i Ensomhed vanker
og urofyldt kjender, hvor Blodstrømmen banker:
Der gaar som Musik mellem alle de Tanker,
som ikke faar blunde, men stridende stræber
i Elskov at mødes som Læber mod Læber.

Og to, som gaar sammen, de standser og lytter,
til begge de hører, hvor Tonerne drager
dem ømt mod hinanden, snart blot som de klager
i Længsel, i Smærte, snart svulmende tunge.
Med Blomst og med Blad ligger alt nu derinde,
beredt til i Sjælen at rødme og skinne,
hvert Blad, aa, saa nyvaadt, saa lysegrønt krøllet!

I Sølv straalers Venus. Forsølvet, forsølvet
er alting iaften!

Syden — Norden.

Hvi suser det saa varselstungt,
naar Aftnens Fred er inde?
Hvi sværmer ømt hver Sommernat
som i et heiligt Minde?
Og hvorfor stiger der saa tyst
et Suk af Nattens blege Bryst
og aander ud i Kval og Lyst
dens Sorg? Og hvorfor skjælver
saa længselsfuldt de gamle Trær,
der vemodsbliidt sig hvælver:

I Sydens Lys, i Lysets Land
er alle Længsler stillet
og mættet hver en Farves Brand,
som gløder Dagens Billede.

O, lyse, norske Sommernat,
der suser gennem Skog og Krat
og er saa bleg — hvad Under, at
du stunder mod det fjærne
og tænder høit paa Himlens blaa
saa anende en Stjerne!

St. Hansnat.

Der sjangler i Slotsparkens Gange en Mand;
han har ikke Lyst til at sove:

Der var Vaar en Gang,
jeg var ung en Gang —
en Sang som af Smaafugl i Skove!
Og tindrende dryssed fra Livets Træ
de skjæreste Vaardrømmes Blomstersne
dybt ind i mit store Hjærte.
Velsignet, at jeg blev fuld i Kvæld
og kjender ei Mindets Smærte!

Rundt om ham en Duft af Syrener og Hæg,
af blussende hede Jasminer:
Det var under saadanne Blomsters Drys,
hun gav mig sit første, sit bedste Kys
paa Storhamars gamle Ruiner.
Jeg hvisked, mens Taaren i Øiet stod,
at jeg vilde bli hende tro og god,

saa længe som Livet varte.
Hun nikked. Saa gik jeg i Natten ud,
den blege, den vemodzarte.

Jeg gik for mig selv langs med Mjøsens Strand
og syntes, jeg kunde gjerne
som Brudeskjænk hente fra Himlen ned
den ensomst brændende Stjerne.
O, alle I Stjerner, o, Sommernatsguld,
nu gaar jeg her skibbrudden, syg og fuld,
en gammel, fordrukken Herre,
skjønt Gud ske Lov, hun i Bytte fik
den Galgenfugl, som er værre.

Der sjangler i Slotsparkens Gange en Mand
saa indædt og bitter i Sinde:

Der var Vaar en Gang,
jeg var ung en Gang —
en Sang som af høstlige Vinde.

Da stiger en Lyd!
Det bruser af Slotsdammens Svaner, som pisker
i morgenvakt Fryd
med vidtspændte Vinger det guldrøde Vand,
saa Skumsprøiten staar.

Vaar! Fuldsprungen Vaar!

Septembersol.

I Høstens Løv det knitrer,
naar Vinden i det tar;
jeg tænke maa paa Faner,
dem Solen bleget har.

Høit knitrer det og smælder
i Morgenvindens Drag.
Det er en ren og gylden,
en blank Septemberdag.

Hvor nær mig alt er kommet!
Med faste Liniers Rad
i Ro og Klarhed reiser
sig Aasene af Bad.

Nu kjølig — blaa de hviler.
Mig er det, som til Staal
hver Nervebue hærdes
og spændes mod et Maal.

Frem stiger det . . . Jeg ser det,
som aldrig jeg det saa,
mens speidende en Rovfugl
stolt jager i det blaa.

En Kongeørn! — Varmt luer
det af dens Fjæderskrud:
I Magt, i Frihedsjubel
min Sjæl sig vider ud.

Saa dødt det er herhjemme,
tidt ødselig trangt og tungt, —
aa, kom her dog et Stormpust,
mens end mit Sind er ungt!

Ja, den, som varsle kunde
en Tid paany i Nord,
da Faner kampvredt knitrer
i Kongeørnes Spor!

Det dyre Brød.

Jeg bryder dig, mit Brød, som kjøbt
for mine Tankers Sæd jeg har,
den Livssæd, tidt af Stormen knækt,
nys dog i Digt paa Digt jeg skar, —
stolt jeg idag dig bryder!
Ei noget Brød saa dyrekjøbt,
saa smærtevid, saa taaredøbt
som det, min Kunst mig byder.

6 — Nils Collett Vogt: Digte.

Betalt har jeg hver Bid, jeg tog,
med Saar, mig Livet haardhændt slog,
med Blod, som fra min Barm helst flød.
O, du mit eget Brød!

Og bryder ensom jeg det nu,
saa er det, tænker jeg, fordi
jeg Livet elsked altfor høit
og revet fra den bene Sti
blev af saa stride Strømme.
Den, som ei elsked og fór vild,
hvad fatter han af Livets Spil?
Blot et han kan: At dømme! —
Har jeg en Helt, da er det han,
som Svinemask i fremmed Land
blandt Lurv og Rak og Skjøger aad,
om og det kosted Graad.

Hvem var saa ung! Lig Safter steg
dybt i hans Sjæl hvert Vaarens Haab,
og mangen fredløs Nat det var,
som drev et fjærnt og mystisk Raab
ham mod det ubekjendte.
I Trods han løb fra Far og Mor
at prøve ondt og godt paa Jord,
den Jord, som nys ham brændte.

Alt prøved han . . . Tilslut han fandt
frem til sig selv. Et Navn han vandt
saa stort, at Far af Glæde skjalv
og slagted ham en Kalv.

Men eied jeg en Straales Magt,
i vaarblaa Luft da skar jeg ind
og spilled paa den Sæd, som dybt
i unge, bløde Menneskesind
helst sig blufærdig dølger.
Hvor mangel Taare strid og hed,
hvor mangt et Veir skal ei slaa ned,
før stolt den toptung bølger,
og den kan mætte andres Trang
i Kunst maaske, i myndig Sang,
i livsfyldt Glød bevidst og klar?
Saa dyrt et Brød det var.

Hvad saa? Den Mand, som ei betalt
har for sin Sjæl med Graad og Blod,
en Stakkar jo dog altid blir,
om end i Pomp og Overmod
høimægtig — glad han sidder.
Snart Kvælden kommer. Den er sort,
og rød flyr Haabets Fugle bort
med alt sit skjælmske Kvidder.

Dog ikke sandt: Har først du stridt
dig fri af Nattens Mareridt,
hvor skinner Morgnen da ei rød!
Jeg bryder dig, mit Brød!

To Venner.

(Fra Guttearene.)

Igjennem Enge gaar vi . . .
Med Sug af hede Læber
sig Blomsterstøvet klæber
til Sko og Søndagsklæer.
Og nu er Natten nær.
Hvor Frognerelven rinder,
en Sølvtraad staar og skinner;
der laa vi nys og plasked
i Solnedgangens Skjær.

Og skjønt jeg godt kan høre,
hvor Kristian gaar og snøfter,
mens Benene han løfter
forsigtig i mit Spor
og siger ei et Ord,
er dog der noget ved ham,
som aldrig gjør mig kjed ham,
et mystisk, himmelsk noget —
Thi han er Birgits Bror.

Træt jeg mit Hode bryder,
gjør Vold paa hver en Evne,
blot for at han skal nævne
den Elskeliges Navn.
Tung er min Sjæl af Savn.
Til Flugt snart høit den stiger
mod Solnedgangens Riger,
snart synker den i Vemod
som i en aaben Favn.

— Nu straalér Frognerelven!

— Ja, lad den straalet bare,
jeg hører Kristian svare.

— Nu rødmer det i Vest!

— Du taler som en Præst . . .

Da er det trods mit Mismod,
at vild af Glød og Stridsmod
frem gjennem Natten stormer
en Krigsmand paa en Hest.

Hvad bryr han sig om Kristian?
Der op til Kamp han sprænger,
gror ingen Blomster længer,
og flammesvid og sort
har Græsset tørket bort.
Men høit paa Sadelknappen,
svøbt kjærlik ind i Kappen,

hvem kneiser der? — Min Dronning,
den stolte Birgit Mordt.

Lad Byen saa kun maabe!
Her ei Pardon tilstedes.
Ved denne Slægt jeg ledes,
som aldrig mig forstod
trods Ilden i mit Blod.
— Jerusalem, her kommer
Guds Hævner og din Dommer
med Sværd i Haand! Nu er det
for sent at øve Bod.

Fuldbyrdet! — Og jeg knæler.
Stilt tar jeg hendes Hænder.
— Gud, hvor du ogsaa render!
jeg hører Kristians Røst,
nu hele Byens Trøst.
Paany straks Blomster kikker
af Græsset frem og nikker,
og gjenfødt drømmer Somren,
at aldrig det var Høst.

Men foran os paa Bakken,
klædt ind af lyse Birke,
staar Vestre Akers Kirke
i Skyggero og Fred.
Saa mild jeg blir derved.

Nu Sommernatten sænker
sit Brudeslør, jeg tænker,
og hvem engang blir Bruden,
jeg tror nok, at jeg ved!

Augustaften i Kristiania.

Over min Fødeby
hviler en Aftensky,
og i dens Skyggefred
sænker min Sjæl sig ned
mindesyg, andagtsfuld,
blød som dens Guld.

Hvorfor saa blød i Hu?
Folk bor paa Landet nu.
Ruderne krittet til.
Men i hver Luftning mild
strømmer der langveisfra
Asters og Reseda.

Siger jeg til mig selv:
Byen er min i Kvæld!
Min blev den dog tilslut,
her hvor forpint som Gut
mørk jeg af Udve gik,
vaer som mit Blik.

Ud af den trange Fjord . . .
Verden hvor høi og stor!
Blaanende tusen Mil
steg den af Kvindesmil,
og jeg var tyve Aar,
født just igaar.

Er du lidt yr og kry,
gak til din Fødeby!
Ak, jeg ser Ven paa Ven
komme mig mod igjen,
blegnende gaa mig mod,
stænket af Blod.

Lovfast de bedste skal
altid staa først for Fald:
Kom vi med Sangtørst hid,
jubilende som til Strid,
blev det helst Hungersnød,
Flaske og Død.

Og jeg ser mangan Ven
komme mig mod igjen
hjemløs, med bøiet Ryg,
folkesky, sjælestyg. —
Strengt er det Liv, man faar
her, hvor jeg gaar.

Glem hvad der engang var!
Kvælden er lys og klar,
Ruderne krittet til.
Og som i Regnbuspil
ser jeg min Barndomstid
uberørt hvid.

Reseda! Mindeduft!
Barndommens Drømmeluft!
Hvor var det rart at gaa
undrende her som smaa,
alt medens Solen sank
guld rød og blank!

Poplerne paa Eidsvolds Plads.

Vist har jeg set det, Ven! Hver Gang vi træffes,
er stikkende og tørt det Blik, mig mønstrer,
og giftig-flammet Smilets Haan om Munden.

Hvad saa jeg tænker? — Ak, hvor længe siden,
vi nedad Karl Johan en Maidag slentred,
og Poplerne, just fuldt udsprungne, strakte
med Glans som af Metal sig ind i Æthren
— de fornemt stille, høitidsfulde Popler —
som vilde Sol af Kilderne de drikke.

For minds du vel? I samme Nu jo følte
vi med et Stød, at deres Brødre var vi.
Og pegte Maalet høit, vi skulde naa det,
til Æthrens Klarhed maatte frem vi vinde
og alt paa Jord forstaa, vi, som i Undren
troskyldigt ventende stod foran Livet.

Og drømmetause, ynglingblyge skiltes
vi for at nyde ensomt af vor Lykke.

Ei kostet har den Sved, den Vei, du vandred,
Alt længst du satte dig, en Mand i Staten
korrekt, bevidst, landsfaderlig bekymret.

Men jeg gik videre, altid videre gik jeg.
Og sang usynlig over mig en Lærke,
da gjennem Vaaren fuglefri jeg tumled,
har siden Høstregn slaat og Nordsno pisket.
Graat er mit Haar nu, saare mine Fødder,
dog vinker fjærnt mig end vor Ungdoms Popler,
de opadstrøbende.

Sig, hvorfor dette Smil, hver Gang vi træffes?

Kristiania.

Min Fødeby! Du fik en stærk Forstand,
et Drag af Skepsis, tør, men sund i Grunden,
naar ei det skjæmmes af et Jep om Munden.
Kun en Ting var du aldrig: Verdensmand.

Hos dig ei Legen trives. Den blir raa.
Hvad Under derfor, at dens Gratier flygted?
Du sidder skumlende igjen med Rygtet,
at du er gold og glædesløs og graa.

Til Maleren Fredrik Collett.

Hvem er vel den store, vidtfarende Fugl,
som kommer til Mesna saan bort imod Jul,
slaar ned paa et Isflag, hvor Vinden staar sur
og speider med Høgesyn paa vor Natur, —

men, som naar i snebare Skogliers Muld
Rogn, sprættende Bjerk tegner Striber af Guld,
rapt løfter sin Vinge og stryger mod Nord
med alle de undrende Blik i sit Spor? —

Jeg gaar her i Dalen en Sensommerkvæld,
op glyttende did, hvor i Ly af et Fjeld
en vemodsfuld Sneflæk mig ægger til Flugt.
Den spiller i Sol, da hos os det er slukt.

Og døde er baade min Mor og min Far
og gravlagt det Hjem, som du delte og bar . . .
Jeg standser og tænker, at Hjemglædens Tid
er fjærn som hin Sneflæk, skjønt ligesaa hvid.

Hvad Gavn, at ens Evner det høieste vil,
naar Kraften, en har, ikke mer strækker til?
Vær hilset du store, vidtfarende Fugl,
som basker i Sneen fra Jul og til Jul!

Og ældes du nu, saa har Kulde og Vind
længst hærdet dit Legem og klaret dit Sind.
Varm blir du som før mod hver den, du har kjær.
En Mand og en Kunstner. Det er, hvad du er.

Amalie Skram.

Der sad hun ved Rokken, den høie Gudinde,
usanselig skjøn, mens hun løste og bandt
og Liv af de susende Livstraade spandt.
Til Ulykke, Lykke. En Leg som i Blinde.

Hvad kunde hun hjælpe det? — Nu er hun død . . .
Tidt ser jeg om Natten to Soløine tindre
af Smærte, fordi hendes skabende Indre
ei bød hende Frihed. Blot Uroens Glød.

Og fjærntfra jeg hører en mandig — dyb Stemme:
Hvor skal jeg faa Tid til at gi, hvad jeg fik? —
En Livsdag hun maaler med trøstesløst Blik:
Min Kunst er min Kval. Kun i den har jeg hjemme.

Se, her er en hvid, liden Blomst paa en Grav!
Man byr, hvad man har, selv om helst jeg jo skulde
ha bragt den, da udpint af Arbeid og Kulde
med rystende Fingre hun gav, og hun gav.

Og haabed hun hver Gang, nu gav hun det sidste,
straks var der paany dog en Sorg at befri,
en Længsel at stille, et Billed at gi.
Der var jo saa meget, hun vilde og vidste.

O, lær mig den mystiske Drift at forstaa,
som fører en Sjæl til i Selvkamp at skabe,
naar Vindingen kun er at lide og tabe!
Jeg har kun det billige Svar, at den maa.

For let og for billig det Svar, at hun maatte
staa ensom med Sjælen i Oprør og Brand,
et Oprør til Døden og Vanviddets Rand,
saa fast end paa Jord hun med Hjemstavnsret traadte.

Thi blev hun ved Rokken en Skjæbnens Gudinde,
unærmelig streng, mens hun løste og bandt
og Liv af de susende Livstraade spandt,
var fjærnt hun fra den bare hjælpeløs Kvinde.

En hvileløst kjæpende! — Nu er hun død . . .
Tidt ser jeg om Natten to Soløine tindre
af Smærte, som ingen behøver at lindre.
En Stemme jeg hører, som mandig — dyb lød.

Da Alexander Kielland døde.

April 1906.

Og er det nu snart tyve Somre siden,
staar dog det Minde for mig klart og frit:
Jeg laa ved Jædrens Strand, skjult bag en Klit,
slet intet andet end en liden
Student, som glodde paa en blomstret Vest.
Hvem var den smukke Herre, klædt til Fest,
der speided over Havet fra sin Tue?
Kielland var det — underfuld at skue.

De gik mod Nord,
de svære Dampere. Og som en Slange
sig bugted Røg i deres Kjølvandspor.
Kom nu med Bud fra Verden til en Fange,
der kræved tørstig et Forløsningsord,
Bud efter Bud til alle os, som bor
i Skyggen af et Fjeld ved Sjø og Fjord —

Han kunde Ordet, han, som sad ved Stranden.
Ud havde han det raabt med Lys paa Panden.

Og derfor var der Kampgny om hans Navn.
Det vidste jeg, at han blev feiret, haanet
og fulgt paa Vei af Grib og Ørn og Ravn.
Hvad saa, naar hele Jæderhavet blaaned
ind i hans Digtning, som det tog i Favn? . . .
En spraglet Silkevest, to Maagevinger,
der mindet svagt om Flipper. Paa hans Finger
en blank Signetring, som i Solen sken.
Og trippende omkap paa smekre Ben
en Flok af Viber, mens en Lærkestemme
forkyndte til hans Fryd, at han var hjemme.

Sol skinned paa den adelsbaarne Mand.
Og er det nu snart tyve Somre siden,
ser jeg ham sidde dog ved Jædreus Strand
med Kaardestokken i sin Haand: Kom an!
Stilt listed jeg mig bort. — Og saa randt Tiden . . .
En Dag faldt Ordets Kunst ham noget pinlig.
Da vasked omsorgsfuldt han sine Hænder
og trak i Uniform med gyldne Rænder,
et Klædesplag, som høved ham fortrinlig. —

Ei en af dem, som farelysten vover
og sætter uden Hensyn Spranget over.
For bløde Vaner, altfor skjær en Hud!
Trygt sad han der paa Stranden Livet ud,
en vaagen Mand, ei nogen selvsyg Drømmer,
og speided did, hvor Livets Bølger strømmer.

End gik de store Dampere mod Nord.
Han fulgte Røgens Svej i deres Spor.
I Luften kredsede Ørn og Grib og Ravn,
men frædsede ikke længer i hans Navn —

Vidt over Hav i Ensomhed han stirrede,
mens Vinden peb, og Marehalmen dirrede.

Og vaarede nu det langs med Jædrene Strand,
saa ved jeg, det er Tid, da Trækfuglskarer,
Sky efter Sky, formørker Himlens Rand.
Hvor er den smukke, sirlig-klædte Mand?

Men der er intet Velkomstsmil, som svarer.

Hoïger Drachmann.

Det er den gamle, sagnombruste Barde!

Nu reiser ynglingfrisk han sig fra Bordet
med Glasset høit i Haanden og tar Ordet,
mens Skjæg og Haar
i Straaleglorier rundt hans Hoved staar,
og Blikket lyser nytændt som en Varde:

— I unge Kvinder og I unge Mænd!
Hvad bedre har vort stakkels Liv at byde,
det Liv, der slæber meningstomt sig hen

og sænker os i Sorg for hver en Glæde,
end Rus?

Velkommen hid at kjende Blodet syde
i Had, i Elskov, tændt af Vinens Hede!
Alt hører fjærnt jeg brede Vingers Sus.

Rus til vi dør!

Da stiger det i Kor: Du evigunge!
Tro aldrig, at du dør, du livsberuste! —
Selv staar han kneisende, den sagnombruste,
henført af Ord, der glitrer paa hans Tunge
og nu i Solglans vælder fra hans Mund
som Kildesølv dybt af Jordens Bund.
Den stolte, store, straalehvide Barde,
det er, som har han hele Lommen fuld
af klingende Dukater til sin Garde,
hvorpaa hans Billed præget er i Guld.

Letsindig-ødselt slænger han dem ud:
— Vær takket I, som lyder Vaarens Bud
og raaber: Lever vi, skal og der leves! —
Han vinker af med Haanden. Bordet hæves,
mens ud den sidste Guldrest djærvt han strør:
Rus til vi dør!

Rus til hver Blodets Attraabrand er stillet!

— Kom lad os speile os i Mestrens Billed!

7 — Nils Collett Vogt: Digte.

Jeg skulde tro, det blir en festglad Nat.
Men hvorfor staar beskjemmet og forladt,
glemt bort for Kys og Tant, den gamle Barde?
Taus griber han sin Hat og river af
sin første Ungdoms trodsige Kokarde
og kaster taus den i sin Ungdoms Grav.

— Held følge os, som er til Velstand kommen!
Ve dig, som blot har Kobbermynt i
Lommen!

Saa ud i Natten hjærtesaar, alene.
Men nu er Strømmen sunket i hans Sind.
Bart ligger det for Rusk og Graaveirsvind
med Slim paa Bunden, mudderdækte Stene,
med Løv fra Vaarens Tid, hvor travlt det kryr
af graadigvilde, smaa, lyssky Dyr.

Aa ja, han ved det nok, han ser og kjender,
at Smærten eier Klør. Det svir og brænder.

— Min tabte Brud,
syg, ældet rækker Armene jeg ud!

Det er den store, sagnombruste Barde.

Camille Desmoulins i Fængslet.

Jeg skulde ha gjort Vers, sa Camille Desmoulins.
Og aldrig steg vel Livet mer bugnende frodig
end nu, da Bøddelkniven skarp, hidsig og blodig
imorgen skjærer over min dirrende Streng.

Gaa til Robespierre, hils ham fra mig Lucile,
at hver Tøddel, jeg skrev, tar med Skam jeg tilbage.
Jeg vilde jo blot væge de skyldfri og svage.
Ja, smelt ham, du min Viv, med din Graad, dine Smil!

Ve over denne Tid, jeg nys tilbad med Vrede!
Saturnus er den lig, som aad sine Børn.
Men over den staar veirslaat en klagende Ørn
og speider ned med Sorg paa sit plyndrede Rede.

Og Ørnen det er Frankrigs høit stræbende Aand . . .
Jeg skabtes ikke til den, har tumlet i Blinde,
forvoven kun i Letsind, let rørt som en Kvinde,
et flygtig, lidet Snefnug, som tør i din Haand.

Vild, kaad og overmodig jeg spændte min Bue.
Det muntred mig at slynge en giftdyppet Pil.
Men Døden er ei lystig, har slet intet Smil.
Koldt stirrer dens Tomblik. Rød blafrer min Lue.

Og frem for mit Syn stiger duggede Sletter,
did du, vor Horace, som et nysluppet Føl
med et Hvin springer ud i Vaargryets Sælv;
det blomstrer op af Jord, hvor Foden du sætter.

Et hvidmalt, lidet Hus paa en blomsterhvid Eng!
Der vilde jeg se dem, de dødsdømte Venner,
Danton, Hérault . . . I Blodrødme Livsdagen ender.
Jeg skulde ha gjort Vers! skreg Camille Desmoulins.

Og han drev Mennesket ud —

Da ud de drevet blev med Vold,
de to, af Paradiset,
stod Døden skjæbnestreng og kold
og svinged Flammeriset:
Nu er vi tre!
Ved Dag og Nat, i Lyst og Ve
jeg følger Eders Veie.
De tamme Dyr er vilde Dyr
og Paradisets Eventyr
en Drøm paa stenet Leie.

Den ene holdt den anden fast,
(rød saa hun sig tilbage);
saa flygted de med Angstens Hast
i Nætter og i Dage.

De Frugter aad,
som vædet blev af bitter Graat,
og drak af stride Vande.
En Kvæld sank Eva uden Ord
kvalm, værkpint, hjælpeløs til Jord
med Sveden paa sin Pande.

Og se! Midt i det øde Rum
stod han med Bøddelsværdet.
Da vakled Adam. Hed, men stum
la han paa Sprang forfærdet.
— Nu er vi to,
jeg og den røde Himmelglo! —
Brat standste han. En Stemme? . . .
Det samme dumpe Rop som da
Gud Herren kaldte langveisfra
i Havens dybe Gjemme.

Men denne Gang med Bøn om Trøst
i Natteensomheden:
— Hvor er du, Adam? — Hendes Røst,
som klagende brød Freden.
Igjen paa Sprang!
Tungt vælted op det i hans Trang
at dele hendes Kvide.
Og skjønt hans Mod med Natten svandt,
laa der, da første Straale randt,
et Barn ved hendes Side.

Men Eva tog det paa sin Arm,
omstraalt af Morgenrøden:
— Og er du kold, saa er jeg varm!
op jubled hun mod Døden.
— Og dræber du,
saa føder jeg i Nat og Gru,
som Herren det befalte.
Sving du dit Lyn, hvæs du dit Sværd,
jeg føler stolt mit eget Værd! —
Han vokste, mens hun talte.

Jeg skulde tro, at der blev Leg
og Dans i Palmers Lunde.
Vidunderlig! Snart Glæden steg
fra tvende Barnemunde.
Den ene blond;
smaa Fugle spiste af hans Haand, —
saa mælder Sagnets Fabel.
Den anden mørk af Hud og Haar,
paa Evner rig, men steil og saar.
To Brødre, Kain og Abel.

Graamaagen.

Jeg hvisket til hende: Sig mig det, du!
Det lyser saa farlig af Øinene dine,
Graamaagen min. — Spænd dem dybt i mine.
Hvisk det, naar første Gang no'en dig havde,
som jeg har dig nu?

— Altid saa spør du om det, som er rart.
Jeg var vel Jentungen da. Det er klart.

— Du lyser saa farlig. Sig mig det, du!

— Sig mig det, du! Sig mig det, du!
Ud kom han til Fyrtaarnet — Far min laa syg —
Ungdoktor'n, hører du! — Jeg var blyg,
styrløs og skambrændt, saa ofte han stirred.
Fastnaglet stod jeg der, ræd og forvirret.
Ved du, jeg skreg eller sa ikke noe,
da han tog mig med Vold, skjønt det skar i Bloe.

Næste Dag tidlig drog han sin Vei.
Den, som blev ensom paa Skjæret, var jeg.

Der var det Maager nok, maa du tro.
Jeg sprang midt blandt dem, jeg graat og lo.
Snart var jeg Dronning, snart var bare
Krybet jeg lig mellem Tang og Tare.
Han saa det, Far, hvordan det stod til,
men nævnte det ikke. Han var saa snil.

Værst naar han klapped mig over Haaret.
Det gjorde mer ondt, end noen det ved.
Helst søgte jeg da til et bortgjemt Sted,
hvor jeg kunde faa drømme i Fred
om alt det gode, En skulde gi mig.

Er svært egen, jeg, skal jeg si dig.

Lig ikke der og stir og glan!
Det er ikke no at se paa, for Fan!

Stormed det, da blev jeg rent ifra mig.
Barbenet stod jeg i Fyg og Sprøit
paa yderste Knatten og raabte høit,
at nu maatte Bølgen gjerne ta mig
og føre mig helt til Verdens Ende.

Eller at Far skulde slaa og skjænde.

Turde ikke huske. Kunde ikke glemme.
Skjønner du, at jeg vantrivdes hjemme?

En Nat saa rodde
uset jeg did, hvor Mennesker bodde.

Far? — Han er dø'!

Aa, gid jeg laa Lig paa en naken Ø
blandt Maager og Kryb!

Jeg er lei af Livet.

Septemberbrand.

Mit Hjærte er varmt af Vinen.
Lyt til min Røst!
Det er, som en Maisol gynger
dybt i mit Sind og synger . . .
Ungt er mit Sind af Minders
Kjærtegn og stolte Kvinders
luefarvede Høst:
Straks Somren er endt,
blir Løvet tændt,
da flammer det op, da smelder
det friskt i den sorte Skog.

Skaal, I min Ungdoms Piger!
Nu er I som Høstens Trær,
der straal'er fra Top til Roden,
skjönt Øksen ligger ved Foden,
og Stormenes Tid er nær:
Endnu en Gang at øve
Elskovens Leg og prøve
Livets, den vilde Jagt!
Endnu en Gang! — Saa trolde
I Skjönheder frem og folder
ud Eders døde Pragt
i den strenge, den tause Skog.

Til Solnedgangen sig sænker.
Træt ser I da mod Jorden
og tænker.

Kanhænde sværmer platonisk
da en Kjendtmænd i Skogen
foran sin Ungdoms Grav:
Tak for hver Stund I gav!
En anden smiler ironisk:
Har I snart nu gjort Bod nok?
Hvad, om jeg nu er god nok?
Skingrende lyder hans Latter,
saa Bladene falder af
og drypper
et efter et til Jord . . .

Varmt er mit Hjærte af Vinen.
Den blev min Trøst.
Der er en Sorg, som gynger
stille i mig og synger:
Nu er det Høst!
Jeg ser paa de blodige Aspe,
jeg ser paa den gule Bjerk.
De svæver saa let som Sole,
naar Dagen er høi og stærk,
men sitrer i Aftenvinden:
Endnu en Gang, forinden
Døden har gjort sit Værk,

og der blir ødt i
den store, den sorte Skog!

Stilt drypper de syge Blade
ned til den frosne Jord
som Taarer, der speiler Glædens
svindende, sidste Spor
i Mindet om Kjærlighedens
Flor.

Mit Hjærte er tungt af Vinen.

Lyng.

Er saa forunderlig glad i Kvæld,
at jeg gaar her og nynner med dæmpet Røst.
For jeg er Lyng paa uryddig Fjeld,
som flammer hedest mod Regn og Høst.

Det er mig, som blomstrer.

I sagde mig ondt paa.

I rakked mig til.

Mén om mig, I Venner, hvad helst I vil!

Det er mig, som blomstrer!

Af Blod, der vælder fra Dybet op,
rødmer det nu i Lyngens Top . . .

Forunderlig, hvor jeg er glad i Kvæld!

Saa bærende let. Ikke ved jeg selv,
hvorfor jeg blomstrer.

Og graved med Tanken jeg tidt min Grav,
nu skyller derover et Blomsterhav.

For Lyngen den gror paa Fjeldet!

Indsøen.

Der ligger den solkøgt, vor lille Sø,
i kvælddovent Bladsus med voksende Ringer,
saa ofte en Mort gad snappe en Myg,
og speiler to Havfuglvinger.

Den kom hid ifjor, den er her i Aar,
min stormdrevne Maage — der er den! — og stedse
saa jeg den hvileløs, skinnende hvid
i blaamæt Sommerluft kredse.

Hørt har jeg ogsaa dens klagende Skrig,
mens selv jeg forstummet lod Tiderne rinde:
Vi ensomme to, vi kan ikke Vei
tilbage til Havet finde!

Hvor Sol gaar under, der syder det op
bag Skoge og korngyldent flimrende Sletter.
Jeg ser paa vor Sø og drømmer om Hav
i alle de lyse Nætter.

Og Graagaasen flyr —

Og Graagaasen flyr mod Syden,
men selv flyr jeg ingensteds.
Jeg hører taus efter Lyden
af Vindsus i gammelt Græs.

Hvad hvisker det i de tynde
Straa under Kvældhimmels Sky?
— Den, som dog kunde begynde
det farlige Liv paany!

Fra Skog og gulnende Lunde
det svarer med ældet Røst:
Aa, den, som kunde, ja, kunde! —
Og det er blit sent mod Høst.

Her staar jeg og ser dem falde
i Mørkningen Blad paa Blad
og hører et Dødspust ralle
sit ustemte Mindekvad.

Det aander med blege Munde
ind under en frostrød Sky:
Ak, den, som kunde, ja, kunde
begynde et Liv paany!

Jeg.

I.

De to, som allerførst det saa,
det var min Far og Mor.
De indsaa klart, at deres Søn
var født berust til Jord.

Hvad gavned Prygl? Hvad nytted Præk?
Hver Dag tog Rusen til.
Og stundom gjorde den mig ond
og stundom jubelvild.

Min Far, en gammel Ordensmand,
som uden Pletter var,
gik bøid af Sorg til sit Kontor.
Min gode, milde Far!

Min Mor, som var af Krudt og Ild,
sank da i Knæ for Gud:
Og gav du os slig Skarv til Søn,
lær mig at holde ud!

Imens stod jeg med Næsen klemt
mod Ruden paa en Stol
og sang og brølte glad — berust
af Jord og Luft og Sol.

Og siden har jeg sunget trut
og gjort mig Livet hedt,
har drukket Kval af Vaar og Vin
og kanske ogsaa grædt.

II.

Og stundom er jeg Rigmand,
saa spansk som nogen saa,
og stundom ved jeg ingenting,
jeg har at leve paa.
Høit oppe, lavest nede
gir Saar og vammel Lede.

Men graaner dertil Haaret,
og man gjør Farten end
fra Helved op til Himmels,
til Helved ned igjen,
da kan det ofte føles,
som var det godt at kjøles.

Jeg staar her bleg i Haaret
med Graaten i mit Blik,
dybt smilende til Minder,
som kom og atter gik.
Ak, jeg har aldrig levet,
men bare maalløst svævet!

Og faldt mig Himmelfarten
saa nogenlunde let,
Vorherre han skal vide,
i Helved er det hedt.
Paa Jorden fast at træde
gir Saar, men ogsaa Glæde.

Dog sæt, jeg kunde bytte!
Hvis nu Satanas kom
og førte mig til Høifjelds
og sagde: Se dig om!
Dit Eie skal det være,
det fjærne og det nære, —

Ry, Ungdom, Magt og Lykke,
naar bytte bort du vil
det Ego, du har famlet
og stridt og lidt dig til.
Med Glans af større Indre
skal knopsvøbny du tindre!

Hvad svarte jeg? Jeg svarte:
Vel sandt, at jeg er arm,
og flittig sidder Mester
og ilder i min Barm.
Tabt har jeg vist min Stige
op mod det andet Rige.

Læg mig i Jern og pisk mig,
ja, pisk mig helsesvag,
til dette Hjertes stærke,
forunderlige Slag
vil gispende jeg lytte
og endda ikke bytte.

Og jeg vil drikke Lyset
af Mørket i mig selv
og kjende Smærtegyset
den sidste Afskedskvæld:
Mig selv og ingen anden,
Vorherre eller Fanden!

Farende Fugle.

I stormsvarte Nætter,
naar Hav gaar med Høsthimmel
rygende sammen,
da er det, de trækker,
de veirsyge Fugle.
Solvarme vil de,
Lysglæde vil de,
rigere Føde
for madgriske Unger —

Hvad blinker i Mørket?

Synet forvirres,
de tror, det er Solen
og tørner med susende
Kræfter mod Fyrtaarnets
jernsmidde Vægge.

Som Fyrvogter'n samler,
naar atter det dages,
i Huler og Fjeldsprækker
Ligene af dem
— Havfugle stundom,
dem ingen ved Navn paa —
slig optar i Mindet
jeg alle de Venner,
som dreves til Udfærd.

Kjærlighed drømte de,
Æventyr drømte de —
Blodet var tørstig
og Længslerne hede . . .
Da drypped Kvinderne
Dødsgift i Blodet.

Og ved jeg om nogle,
som endnu tør flakse,

har fler sig forstukket
i Huler og Sprækker.
Jeg støtter i Haanden
mit Hoved og tænker:

Saa mange er døde!

Med kraftfulde Styrfjær
og trodsige Hornnæb
— af vidt-fremmed Race
for dem, der sad hjemme —
jog blindt de mod Solen,
Ulykkesfuglene.

Thi blusser i Nætterne
Kjærlighedsdriften
som ildøiet Fyrtaarn.

I Havn den lodser.
I Grav den narrer.

Juninæt.

Tro og forladt
staar en Syrenbusk i Haven og svinger
høitidshvid sine tungt duftende Vinger
gjennem en susende Midtsommernat.

Ja, det er dig!
Saadan var du, da jeg engang dig eied,
og du med elskende Pigesind neied
sorgfuldt i Vindenens Kulde for mig.

Sorgens Flamme.

Af hvert Haab forladt
sidder hun paa Hug
foran Dødens Slug.
Og hun varmer sine frosne Hænder
mod et Baal, som offervillig brænder
i den store, kuldestive Nat:

— Jeg vil øge Ilden
ved at puste til den.
Blank skal Sorgens Flamme
gjennem Mørket spille
paa min Livskrafts uveirsslagne Stamme.
Inderlig og stille.

Naar den klarest spilled,
mødte jeg dit Billed:
Er du der igjen,
er du der, min egen, gode, dyrekjøbte Ven?
Aldrig før saa nær mig,
saa fortrolig kjær mig! —

Og du staar og vinker,
indtil Flammen minker.

Borte! Atter borte!
Paa de øde Vidder
foran Evighedens stjernegyldne Porte
selvfortært og brændende jeg sidder.
Og jeg banker paa,
skriger op et Navn.
Morgnen er saa kold
som en ukjendts Favn,
og jeg har, jeg har saa mange tunge, smertefulde
Savn.

Du feilfri deroppe, naar fatted du os, som blev
skabt for at feile?
Se ned, der vi slæber i Blod os frem ad Fjeldstier
afgrundssteile!
Død er du, Herre! Sid saa kun og døm
retfærdsyg og alvidende.
Du kan ikke bede, men det kan vi, vi levende
og vi lidende.

Rød er undertiden
jeg, at Savnet af dig
skal bli mindre siden.
Hvis jeg dig forraadte . . .

Ve mig! Thi jeg maatte
da gaa sjælløs om
fattigslig og tom.
Kjære, vig ei fra mig!
Frysende til Skindet
smelter jeg ved Mindet
af hvert Smil, du gav mig.

Øge maa jeg Ilden
ved at puste til den.
Jeg vil den forsvare,
elske og bevare.
Slukker Sorgens Flamme,
drøb mig med det samme!

Svaler i Jag.

Svaler i Jag
langs med sortnende Skoge —
Atter en Dag,
som af vort Liv er forødt!
Lyt til dit Sind!
Op suser det mod dig fra Skoge, did aldrig en
Straale slap ind,
dybe og løndomsfuldt susende Skoge.

Her var for hedt,
vi har for tæt
os gnisset mod hinanden.
Velan! Skjænk med Champagneskum
mig Glasset fyldt til Randen.

Champagne perler, som du selv
har perlet, da vi mødtes først,
og jeg med nye Sansers Tørst
drak mig en Rus hver Kvæld.
I Blomsterstøv paa broget Eng
jeg redte dig og mig en Seng.
Vor Himmelseng!
Men ikke sov jeg Rusen ud.
Aa nei!
Perl, Pige, som du perlet har,
naar Junimorgnens Straaler skar,
og Sky paa Sky i Purpurskrud
beduggede vor Vei!

En Stjerne var der, bare en.
August har Milioner fler.
Og gul af Rødme, søileren
sig Maanen speiler, mens den sner...
Blot ikke love. Aldrig mer!
Da sæt dig heller paa mit Fang
med Glas i Haand og Lyren stemt,

saa kvæler vi i Kys og Skjæmt,
i Vellyst Dødsmaskinens Sang.

Hør Dødsmaskinens Sang!

Hør Dødsmaskinens dumpe Sang!
Nu ryddes Engen, hvor du sov
med Smil paa Mund saa mangen Gang.
Det er saa Livets Lov.

Hør Dødsmaskinens Sang!

Tal. Sig mig dog et Ord!
Det er, som noget i mit Liv
forblør med Engens Blomsterflor,
der du gaar fjærn og støttestiv.
Aa, sig mig dog et Ord!
Hvert stunt og stenet Blik
gav i mit Bryst et Smærtensstik.
Hvert uforklarligt Smil
skjød ud en giftig Pil.

For dulgte Tankers Nidsæd gror
i Slaamaskinens brede Spor . . .

Bølgerne.

Kjærlighed fødes —

Det er to Bølger, som trodsende mødes,
brister med Sølvkam i Solen og glødes
til en paa det ødslige Hav.

Kvinden og Manden —

Bølger, som knuses til Skum af hinanden,
skilles og vælter sig døde mod Stranden
paa Livets det ødslige Hav.

Visen.

Om rigtig en Vise er god,
da fanger den, mens jeg den nynner,
hver Luftning, mig strømmer imod.
Lig Hvisk i min Sjæl den begynder
og ender som Allivsforkynder.
Og den Vise, du sang, maatte vist være god,
for straks den var ude, randt Taarers Blod:

Min stolte Vise forstummet,
som alting, alt, havde rummet!

Visen er du i mit Liv.

Epilog.

Det prægtigklædte Juletræ,
vi dansed barneglade om:
Sig, husker I, naar Vaaren kom,
hvor da det følte saart at se
det stikke kvalt med herjet Top
af Søplekassen op?

Et fillet, gammelt Ugagnstræ,
bedækt med sodet Sne.

Jeg tog og rørte ved det lidt,
men andagtstille, ganske vaert.
Jeg syntes blot, det var saa rart . . .
Slig gik det mig i Verden tidt:
Hvad undrende jeg glodde paa
og bibelfastest trodde paa,
steg end det høivækst, rankt og frit,
af Livet blev det kvistet bart,
med Tiden krøgt og slidt.

Nu blinker Vaarens Sol paany.
Og vinterlammet, hjærtesaar
jeg drikker ind dens første Gry.
Nei se!
Et ribbet, gammelt Juletræ
paa Bingen i min Gaard.

I Straaler nys. Paa Bingen nu.
Vær hilset, kjære du!

Det drypper til den vaade Jord
af Sneen, levnet fra ifjor.
Og er den svart af Røg og Sod,
og oser den af Bingens Stank,
slaar dog hver Draabe fuld og blank
med Sølvklang mod min Fod.

Slig gaar det her i Verden tidt!
Hvad inderligst vi knælte for
og selvglad gik og kjælte for,
om fjærnt og hellig, stort og godt,
Ry, Elskov, fagre Drømmeslot:

Kun Juletræer, en Dag slængt ud
paa Bingen.

Ak, min Gud!

Frossen Skog.

Hvas har Kulden herjet,
tung har Stormen gaat.
Mor, nu er det stille
i min fjærngraa Barndoms høie, gjennemlyste Slot.
Smykt med Iskrystaller
hvælver sig dets Haller.

Havde jeg en Seier,
— ak, de var saa faa!
speiled du den gylden
i dit vaagne Øies rene, straaleglade blaa.
Kom mod Kvæld jeg mat og svag
hjem med Bud om Nederlag,
sken du op: Da tror jeg,
at vi prøve bør et rigtig vovsomt Keiserslag!

Streng er Livets Voldshaand,
dybt skjær Dødens Plog.
Mor, nu er det ødselig
i min nære Ungdoms dunkle, stammetætte Skog!
Hvor jeg styrløs fór mig vild,
tændt af Nymfers kaade Ild,
Lok og Leg og Faunespil,
sidder jeg alene
under frosne Grene.

Graat du stilt kanhænde,
naar du muntrest lo?
Et jeg ved, at bløded
jeg, da bløded to.
Styrket gik jeg fra dit Bord
rig paa Smil og gode Ord.
Ingen Solgudinde
sad igjen derinde,
kun en stakkars, liden, bleg og angstpint Mor.

Smykt med Iskrystaller
funkler Dødens luftig-hvide Haller:
Taarer, du i Ensomhed har grædt!
Aldrig før jeg saa dem.
Og jeg aander paa dem.
Men de vil slet ikke smelte ved mit Aandedræt.

3921